

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра міжнародного менеджменту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ЕФЕКТИВНІСТЬ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

(на матеріалах ТОВ «Біосфера-Л», м.Київ)

Студентки 2 курсу, 3м групи,
спеціальності 073 «Менеджмент»
спеціалізації «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Антонюк Анна
Геннадіївна

(підпис студента)

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент кафедри
міжнародного менеджменту

Серова Людмила
Петрівна

(підпис керівника)

Гарант освітньої
програми
кандидат економічних наук,
доцент кафедри
міжнародного менеджменту

Серова Людмила
Петрівна

(підпис гаранта)

Київ 2020

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права Кафедра міжнародного менеджменту

Освітній ступінь магістр

Спеціальність менеджмент

Спеціалізація менеджмент ЗЕД

Затверджую

Зав. кафедри міжнародного менеджменту

_____ Т.М. Мельник

« ____ » _____ 20 ____ р.

Завдання**на випускню кваліфікаційну роботу студентіві**

_____ Антонюк Анні Геннадіївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускного кваліфікаційного проекту (роботи)

«Ефективність імпоротної діяльності підприємства»

Затверджена наказом ректора від «15» листопада 2019 р. № 3889

2. Строк здачі студентом закінченої роботи _____ 16 листопада 2020р _____**3. Цільова установка та вихідні дані до роботи**

Мета роботи: дослідження механізму організації підприємством ТОВ «Біосфера-Л» зовнішньоекономічної діяльності

Об'єкт дослідження: імпортні операції ТОВ «Біосфера-Л»

Предмет дослідження: результати зовнішньоекономічної діяльності підприємства ТОВ «Біосфера-Л»

4. Консультанти по роботі із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1			
2			

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «БІОСФЕРА-Л»

1.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності ТОВ «Біосфера-Л»

1.2. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства ТОВ «Біосфера-Л»

1.3. Дослідження ефективності імпортних операцій ТОВ «Біосфера-Л»

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «БІОСФЕРА-Л»

2.1. Обґрунтування напрямів покращення ефективності імпортної діяльності ТОВ «Біосфера-Л»

2.2. Розробка комплексу заходів щодо підвищення ефективності імпорту ТОВ «Біосфера-Л»

2.3. Прогнозування фінансових результатів ТОВ «Біосфера-Л» в наслідок реалізації запропонованих заходів

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	<i>Затвердження змісту, теми, об'єкта та предмету дослідження.</i>	20.11.2019	20.11.2019
2	<i>Отримання завдання на випускну кваліфікаційну роботу, складання календарного плану виконання.</i>	20.11.2019	20.11.2019
3	<i>Виконання наукової статті.</i>	15.04.2020	15.04.2020
4	<i>Написання випускної кваліфікаційної роботи.</i>	10.09.2020	10.09.2020
5	<i>Оформлення роботи та її реєстрація на кафедрі.</i>	01.11.2020	01.11.2020
6	<i>Попередній захист випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі.</i>	16.11.2020	16.11.2020
7	<i>Зовнішнє рецензування випускної кваліфікаційної роботи.</i>	20.11.2020	20.11.2020
8	<i>Подання та випускної кваліфікаційної роботи до екзаменаційної комісії та захист.</i>	25.11.2020	25.11.2020

7. Дата видачі завдання «20» листопада 2019 р.

8. Керівник випускної кваліфікаційної роботи

Серова Л. П.

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми)

Серова Л. П.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент Антонюк А. Г.

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи

Випускна кваліфікаційна робота Антонюк Анни Геннадіївни є досить актуальною, оскільки, враховуючи розмаїття потреб клієнтів на внутрішньому ринку в різних сферах діяльності та постійно зростаючу конкуренцію, сьогодні надважливою є можливість запропонувати клієнтам унікальну продукцію, що не має аналогів на внутрішньому ринку.

Зміст випускної кваліфікаційної роботи складається з вступу, основної частини (двох розділів), висновків, списку використаних джерел, додатків.

В роботі розглянуті такі теоретичні питання як дослідження методів і системи показників оцінки ефективності імпортерських операцій. А також більш практичні питання, які стосуються безпосередньо аналізу фінансово-

економічної діяльності ТОВ «Біосфера-Л». Кінцевим результатом роботи виявилась оцінка ефективності імпорту підприємства та надання актуальних рекомендацій для її покращення.

Робота містить багато ілюстративного матеріалу, а саме таблиці, діаграми та рисунки. Всі результати дослідження викладено логічно, є посилання на інформаційні джерела з обраної теми дослідження, виклад і структура роботи послідовні та логічні. Випускна кваліфікаційна робота має чіткі, аргументовані, об'єктивні авторські висновки по главам, які відповідають поставленим цілям і задачам дослідження.

Завдяки проведеному аналізу, студенті вдалося визначити слабкі місця в роботі ТОВ «Біосфера-Л» і надати влучні пропозиції щодо усунення недоліків, що в перспективі і буде сприяти підвищенню рівня ефективності операцій з імпорту підприємства.

Випускна кваліфікаційна робота Антонюк А. Г. написана на високому рівні та заслуговує на позитивну оцінку.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист _____

(ПІБ, підпис, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента Антонюк А. Г.
(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми)

Серова Л. П.
(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри Мельник Т. М.
(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » 20 ____ р.

Анотація

Антонюк А.Г.

«Ефективність імпортої діяльності підприємства»

Менеджмент ЗЕД,

КНТЕУ, Київ, 2020 рік

Метою даної роботи є оцінка імпортої діяльності підприємства ТОВ «Біосфера-Л».

У роботі досліджено механізм здійснення імпортої діяльності підприємством, здійснено аналіз ефективності фінансово-господарської діяльності та зовнішньоекономічної діяльності підприємства ТОВ «Біосфера-Л», визначені показники для оцінки ефективності імпортних операцій.

У другому розділі висунуті пропозиції щодо покращення ефективності зовнішньоекономічної діяльності, з прогножною оцінкою результативності запропонованих заходів.

У висновку підведені підсумки проведеної роботи.

The purpose of this work is to assess the import activity of the company LLC "Biosphere-L".

In the work the mechanism of realization of import activity by the enterprise was investigated, the analysis of efficiency of financial-economic activity and activity of the enterprise of LLC "Biosphere-L" was carried out, the indicators for estimation of efficiency of import operations were defined.

In the second section, proposals were made to improve the efficiency of foreign economic activity, with a forecast assessment of the effectiveness of the proposed measures.

In conclusion, the results of the conducted work are summed up.

РЕФЕРАТ

випускної кваліфікаційної магістерської роботи на тему

«Ефективність імпортої діяльності підприємства»

(на матеріалах ТОВ «Біосфера-Л»)

студентки Антонюк Анни Геннадіївни

Випускна кваліфікаційна робота на тему «Ефективність імпортої діяльності підприємства» на матеріалах ТОВ «Біосфера-Л» містить 17 таблиць, 8 рисунків, 2 додатки.

Тема, досліджена в роботі, є актуальною, оскільки кожна компанія прагне оптимізувати свою зовнішньоекономічну діяльність. Якщо брати до уваги саме компанії, які займаються імпортом, то враховуючи розмаїття потреб клієнтів на внутрішньому ринку в різних сферах діяльності, особливо важливою є можливість запропонувати клієнтам унікальну продукцію, що не має аналогів на внутрішньому ринку.

Метою дослідження випускної кваліфікаційної роботи є розробка механізму вдосконалення імпортої діяльності ТОВ «Біосфера-Л».

Для досягнення мети в роботі досліджено ряд завдань. Серед яких: проаналізовано фінансово-господарську діяльність ТОВ «Біосфера-Л», виконаний аналіз зовнішньоекономічної діяльності, досліджено ефективність вже існуючих зовнішньоекономічних операцій визначено ефективність імпорту ТОВ «Біосфера-Л», виявлено та обґрунтовано напрямки покращення ефективності імпортої операцій для ТОВ «Біосфера-Л».

Об'єктом дослідження було обрано імпортої операції ТОВ «Біосфера-Л». Предметом дослідження є результати зовнішньоекономічної діяльності підприємства ТОВ «Біосфера-Л».

ТОВ «Біосфера-Л» є однією з провідних українських компаній у сфері ландшафтного дизайну та виробництва декоративних рослин. Головним принципом роботи компанії є оптимальне співвідношення ціни і якості, а також використання клієнтоорієнтованого підходу. А це означає, що замовник стає співавтором проекту ландшафту своєї ділянки, може висловити свої побажання, взяти участь у виборі рослин, декору, матеріалів і т. ін. Для того, щоб оцінити фінансово-господарську діяльність ТОВ «Біосфера-Л», в роботі було проаналізовано поточний стан підприємства та досліджено його майновий стан, розраховано показники платоспроможності, ліквідності, рентабельності та ділової активності, нами було досліджено, які джерела фінансування переважають у структурі капіталу підприємства. Основою аналізу матеріальної бази підприємства є баланс ТОВ «Біосфера-Л» за 2015-2019 р. р. Підприємство ТОВ «Біосфера-Л» пропонує купити ексклюзивний посадковий матеріал високої якості. Рослини найчастіше поставляються від партнерів з Німеччини та Польщі, а також з Нідерландів, Молдови та Італії.

Теоретичною основою для дослідження стали закони України, постанови та наукові праці зарубіжних і вітчизняних вчених, таких як Носова С.С.,

Бутинець Ф.Ф., Пономарьов В. Д., Кириченко О.А., Савицька Г.П., Криницький Р.І., Ачкасов А. Е., Лахтіонова Л. А., Ялдин І.В., Шеремет А. Д., Сайфулін Р. С., Лушкин В. А., та інших.

В розділі 1 було досліджено механізм організації імпортової діяльності ТОВ "Біосфера-Л". Ми проаналізували динаміку фінансових результатів підприємства за 2015-2019 роки, що допомогло нам зрозуміти, що робота підприємства протягом останніх п'яти років була нестабільною. Також нами були розраховані та проаналізовані показники оцінки рентабельності, а саме коефіцієнт рентабельності активів, власного капіталу, продукції та діяльності. Ми дослідили показники ліквідності та платоспроможності, показники ділової активності підприємства. Проаналізували показники майнового стану. Далі було проведено аналіз зовнішньоекономічної діяльності ТОВ "Біосфера-Л". Для цього ми дослідили обсяг ЗЕД, товарну структуру імпорту та її динаміку, географічну структуру імпорту, компанії-партнери. Також провели дослідження ефективності імпортичних операцій підприємства, розраховували їх ефективність. Оскільки по рентабельності продукції краще всього можна спостерігати за тенденцією зростання підприємства, розрахувавши його можна зробити висновки, що наразі підприємство має нестабільну ситуацію з доходом. Так у 2016 році показник виріс на 21,68%, порівняно з попереднім роком. А вже на кінець 2017 року показник становив 0,00%, тобто впав на 21,92%. За останній 2019 рік показник становить 0,31%, що є дуже маленьким показником. Але ТОВ "Біосфера-Л" працює над покращенням свого фінансового стану, адже пониження коефіцієнта ліквідності у 2019 році на 1.1 свідчить про вдосконалення зі сторони підприємства політики щодо використання його оборотних активів.

В розділі 2 було обґрунтовано необхідність впровадження шляхів покращення ефективності імпортової діяльності підприємства. Задля цього було досліджену наявну на підприємстві систему функціонування та були виявлені можливі напрямки її удосконалення. Ми дізналися ТОВ «Біосфера-Л» час від часу проводить маркетингові дослідження ринку для виявлення потреб та смаків споживачів, оцінки діяльності постачальників, а саме, визначення якості сировини та рівня цін на неї в даній галузі; які фактори впливають на імпортичну діяльність підприємства. Нами було виявлено ряд проблем, з якими стикається підприємство і які заважають йому ефективно функціонувати, серед них наявність застарілої техніки, нестабільна ситуація в країні. Також було виявлено, що підприємство у своїй управлінській діяльності користується застарілою системою управління та майже не здійснює зворотній зв'язок та контроль за виконанням прийнятих рішень. Для виправлення ситуації нами були запропоновані спеціальні заходи серед яких і застосування лінійної карти розподілу обов'язків (матричний метод). Матриця відображає характер і обсяг повноважень, які реалізуються кожним членом команди за спільної участі у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Також як спосіб покращення ефективності імпорту запропоновано пошуку більш вигідних постачальників та наведено джерела інформації про потенціальних постачальників і критерії їх відбору.

Також у другому розділі були розроблені прогнози щодо фінансових результатів діяльності підприємства у планових періодах при звичайному функціонуванні підприємства, та з урахуванням ефекту від впровадження запропонованих заходів. Були запропоновані рішення щодо перегляду організації поставок та організації правильного транспортного забезпечення. А саме впровадження системи доставки "точно-вчасно" та перелік ефектів, яких досягне підприємство.

Отже, за допомогою даних, порохованих у другому розділі, можна зробити висновок, що за умови впровадження підприємством наданих рекомендацій, розмір чистого прибутку у 2021 році за дійсним планом підприємства має становити 24 821,23 тис. грн, а за умови впровадження наданих рекомендацій обсяг чистого прибутку може становити 39 726,24 тис. грн. Тоді рентабельність доходу відповідно може становити 11,56% або 16,23%, Завдяки впровадженню у функціонуванні наданих рекомендацій, різниця між плановим та можливим показником рентабельності доходу становитиме 4,67%.

Ключові слова: фінансово-економічна діяльність, імпортна діяльність, імпортні операції, ефективність імпорту, міжнародний менеджмент, імпортна програма, зовнішньоекономічна діяльність, внутрішній ринок.

Зміст кваліфікаційної роботи викладено на 70 сторінках, має 20 таблиць, 9 рисунків, список використаних джерел з 29 найменувань, 2 додатки.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2020 рік.

Рік захисту роботи – 2020 рік.

Оглавление

ВСТУП.....	11
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «БІОСФЕРА-Л»	15
1.1.Аналіз фінансово-економічної діяльності ТОВ «Біосфера-Л».....	15
1.2. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства ТОВ «Біосфера-Л»	23
1.3.Дослідження ефективності імпортних операцій ТОВ «Біосфера-Л».....	32
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	36
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «БІОСФЕРА-Л»	40
2.1.Обґрунтування напрямів покращення ефективності імпортної діяльності ТОВ «Біосфера-Л»	40
2.2.Розробка комплексу заходів щодо підвищення ефективності імпорту ТОВ «Біосфера-Л»	45
2.3.Прогнозування фінансових результатів ТОВ «Біосфера-Л» в наслідок реалізації запропонованих заходів	50
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	56
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
ДОДАТКИ.....	65

ВСТУП

В умовах розмаїття потреб клієнтів на внутрішньому ринку в різних сферах діяльності, особливо важливою є можливість запропонувати клієнтам унікальну продукцію, що не має аналогів на внутрішньому ринку. Тому сьогодні дослідження проблем управління імпортними операціями компанії є особливо **актуальними**. Імпорт вносить суттєвий вклад в оптимізацію витрат компаній, оскільки дає можливість отримувати продукцію, необхідну для ведення господарської діяльності найкращої якості та на вигідних умовах, в порівнянні з вітчизняним ринком. Імпорт надає підприємствам перевагу у вигляді конкурентної боротьби між підприємствами на зовнішньому ринку, що штовхає їх на постійне покращення своєї продукції та пошук різних шляхів аби задовольнити потреби покупців. Зазвичай підприємства, які імпортують товари з-за кордону, завдяки своїй гнучкості та можливості постійно вдосконалювати продукт, займають кращі позиції на ринку у порівнянні з підприємствами-виробниками, що працюють у цьому ж секторі [3]. Все це викликає значний інтерес у дослідників та практиків, в процесі управління імпортними операціями підприємства, що становлять його зовнішньоекономічну діяльність.

Огляд останніх джерел досліджень та публікацій. Питання функціонування підприємств, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю, широко висвітлюється, перш за все, в зарубіжній науковій літературі. Є багато вчених, які займаються вивченням зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Так, наприклад, оцінили попит на імпортні товари за роттердамською моделлю Більге Айкол, Леонідас К. Леоніду. Вони здійснили всесторонній огляд існуючої емпіричної літератури про ділові відносини між експортерами та імпортерами у період 1975-2017 гг.

Теоретичною основою для дослідження стали закони України, постанови та наукові праці зарубіжних і вітчизняних вчених, таких як Носова С.С., Бутинець Ф.Ф., Пономарьов В. Д., Кириченко О.А., Савицька Г.П., Криницький Р.І., Ачкасов А. Е., Лахтіонова Л. А., Ялдин І.В., Шеремет А. Д., Сайфулін Р. С., Лушкін В. А., та інших.

Існує думка, що фірми, які працюють більш ефективно, як правило, виходять на міжнародні ринки. Це пояснюється тим, що компанії, які ведуть активну міжнародну діяльність, є більшими, більш продуктивними і платять більш високу заробітну плату, ніж інші компанії, що працюють в тій же галузі, але на внутрішньому ринку [16]. Позитивний ефект від участі в міжнародній діяльності проявляється особливо в компаніях менш розвинених країн (сюди можна віднести Україну), які взаємодіють з партнерами з більш розвинених країн. Тому зниження бар'єрів на шляху міжнародного поділу праці має бути частиною будь-якої політики, спрямованої на забезпечення зростання країни [1].

Україна проводить політику послідовного розвитку взаємовигідних відносин з багатьма закордонними країнами, які готові до цього і мають імпортні зв'язки з іншими країнами світу [27]. Імпорт справляє великий вплив не лише на економіку країни в цілому, а й на функціонування підприємств-імпортерів. У зв'язку з цим аналіз ефективності і виявлення внутрішніх резервів її збільшення є актуальною проблемою досліджень [14].

Об'єктом дослідження є імпортна діяльність підприємства. **Предметом дослідження** є сукупність теоретико – методологічних засад щодо організації імпорту на підприємстві.

Метою даного дослідження є розробка механізму вдосконалення імпоротної діяльності ТОВ «Біосфера-Л».

Для досягнення поставленої мети необхідно дослідити ряд таких завдань:

- проаналізувати фінансово-господарську діяльність ТОВ «Біосфера-Л»;
- виконати аналіз зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Біосфера-Л»;
- дослідити ефективність існуючих зовнішньоекономічних операцій;
- визначити ефективність імпорту ТОВ «Біосфера-Л»;
- виявити та обґрунтувати напрямки покращення ефективності імпортних операцій для ТОВ «Біосфера-Л»;
- узагальнити результати роботи.

В роботі були використані **методичні положення**, на яких має базуватися аналіз ефективності імпортних операцій на підприємствах:

- обчислення результатів імпортої діяльності і елементів витрат в документах статистичного, бухгалтерського і оперативного обліку;
- зведення витрат і результатів для прирівнювання до однакових кількісних одиниць виміру і виключення повторювань;
- дисконтування витрат, доходів та результатів імпортої діяльності організації;
- прирівнювання даних поточного періоду до даних базового періоду для оцінювання поточного стану імпортої діяльності суб'єкта господарювання та опрацювання пропозицій щодо поліпшення ситуації, яка склалася в періоді, що аналізується.

В роботі розглянемо основні показники для оцінки ефективності імпортих операцій на підприємствах, а саме: валютну ефективність імпорту, економічну (абсолютну) ефективність імпорту, економічний ефект імпорту та рентабельність імпорту [28]. Дані показники забезпечують підприємству достовірність та оперативність інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень у системі зовнішньоекономічної діяльності [1].

Інформація щодо апробації результатів дослідження. (Інформації про збірник ще немає).

Велика кількість емпіричних досліджень, проведених з початку 1990-х років, показало, що фірми, що працюють на міжнародних ринках, більший і продуктивніший, ніж зіставні фірми, які активні тільки на своєму внутрішньому ринку. Крім того, інтернаціоналізовані фірми платять більш високу заробітну плату таким самим працівникам [3].

Лібералізація торгівлі, як правило, йде на користь більш ефективно працюючим фірмам і, отже, сприяє економічному зростанню. Позитивний ефект, як правило, особливо помітний у компаній з менш розвинених країн, які активно взаємодіють з міжнародними партнерами в більш розвинених країнах. Таким чином, політика стимулювання повинна бути спрямована на зниження бар'єрів на шляху міжнародного поділу праці. Це особливо актуально для політики, що проводиться в менш розвинених країнах.

Імпорт проміжної продукції також дозволяє фірмі сконцентрувати свої ресурси і спеціалізуватися на діяльності, в якій вона має особливі переваги. Імпортери можуть підвищити продуктивність за рахунок використання більш якісних іноземних ресурсів або за рахунок використання технологій, вбудованих в імпортовані проміжні продукти і капітальні товари. Крім того, деякі дослідження свідчать про різноплановий ефект, при якому більш широкий спектр доступних проміжних продуктів сприяє підвищенню ефективності виробництва, поряд з ефектом якості, обумовленим, можливо, більш високою якістю імпортованих проміжних продуктів, ніж місцевих.

У зв'язку з появою нових наборів даних, що включають інформацію про імпорт на рівні компаній, для більшого числа країн з'являється нова література, в якій основна увага приділяється зв'язкам між продуктивністю і імпортом. У ряді емпіричних досліджень, заснованих на даних з широкого кола країн, документально приводяться частки фірм, які є експортерами, імпортерами та двосторонніми торговцями, поряд з тими, які продають або купують тільки на національному ринку, і розглядаються відмінності між цими чотирма типами фірм. Дослідження зосереджені на відмінностях в продуктивності і їх взаємозв'язку з різним ступенем залученості в міжнародну торгівлю.

Загальна картина, яка складається з цієї літератури, можна охарактеризувати наступним чином: між імпортом і продуктивністю фірм існує позитивний зв'язок, і різниця в продуктивності між фірмами-імпортерами і фірмами, що не ведуть міжнародну торгівлю, є суттєвою. Найчастіше найбільш продуктивною групою фірм є компанії, які здійснюють двосторонню торгівлю, за якими слідує імпортери, а потім експортери, в той час як фірми, що працюють тільки на своєму внутрішньому ринку, йдуть останніми.

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «БІОСФЕРА-Л»

1.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності ТОВ «Біосфера-Л»

ТОВ "Біосфера-Л" була заснована в 2005 році в результаті злиття фірм ПП "Довгопол", під керівництвом Довгопола Сергія, ландшафтного дизайнера з п'ятнадцятирічним досвідом, і ПП "Полив", керівник - Ромашенко Дмитро, більше 12 років успішно працює на ринку поливальних систем. Таким чином, створена компанія увібрала в себе як найкращі інженерні напрацювання пристрою поливально-зрошувальних систем, так і успішний досвід конструювання ландшафтів та благоустрою.

Наслідком такого об'єднання техніки і дизайну є високотехнічні ландшафтні рішення, всі етапи яких, починаючи від розробки проекту і закінчуючи втіленням мрії замовника у плоті, виконані однією компанією - компанією "Біосфера-Л". Індивідуальний підхід до кожного замовника дозволяє перетворити кожен реалізований проект в справжній витвір мистецтва [17].

ТОВ «Біосфера-Л» є однією з провідних українських компаній у сфері ландшафтного дизайну та виробництва декоративних рослин. Підприємство дійсноє комплекс робіт у сфері ландшафтного дизайну:

- вертикальне планування;
- завезення родючого ґрунту;
- роботи по влаштуванню ландшафту і укріплення схилів і укосів доріг, ярів;
- роботи з влаштування доріжок і доріг, тротуарів, майданчиків, різноманітних декоративних водойм та малих архітектурних форм;
- проектування і монтаж поливальних систем, ручного та автоматичного керування, систем водонакопичення і дренажу.

Головним принципом роботи компанії є оптимальне співвідношення ціни і якості, а також використання клієнтоорієнтованого підходу. А це означає, що замовник стає співавтором проекту ландшафту своєї ділянки, може висловити свої побажання, взяти участь у виборі рослин, декору, матеріалів і т. ін. Якісно

розроблений проект ландшафтного дизайну – необхідний етап перед виконанням робіт по озелененню, благоустрою території. Адже ландшафтне проектування є запорукою успішності проведення всього комплексу робіт із ландшафтного озеленення. Воно враховує всі особливості, характеристики ділянки [8]. Такий проект дає комплексну оцінку результатам майбутніх робіт і загальну картину зовнішнього вигляду саду. На території об'єкта замовника дизайнер проводить повне обстеження, після чого компанія починає розробку детального проекту ландшафтного дизайну.

Пріоритетні напрямки діяльності компанії: комплексне виконання ландшафтних робіт – від проектування до створення садів і парків, вирощування плодових, декоративних і хвойних рослин на власному розпліднику та імпорт рослин з розплідників Європи.

ТОВ «Біосфера-Л» здійснює свою діяльність згідно класифікатору видів економічної діяльності відповідно до наступних видів (табл. 1.1)

Таблиця 1.1

Види діяльності ТОВ «Біосфера-Л» за КВЕДами

Код	Зміст
01.61	Допоміжна діяльність у рослинництві
46.19	Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту
46.22	Оптова торгівля квітами та іншими рослинами
47.19	Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах
74.90	Інша професійна, наукова та технічна діяльність, н.в.і.у.
81.30	Надання ландшафтних послуг

Джерело: складено автором

Як можна зрозуміти, надання ландшафтних послуг є основним видом діяльності підприємства ТОВ «Біосфера-Л» [17].

Для того, щоб оцінити фінансово-господарську діяльність ТОВ «Біосфера-Л», ми проаналізуємо поточний стан підприємства. Також нам потрібно дослідити його майновий стан, розрахувати показники платоспроможності, ліквідності, рентабельності та ділової активності; зрозуміти, які джерела фінансування переважають у структурі капіталу підприємства [15]. Основою аналізу матеріальної бази підприємства є баланс ТОВ «Біосфера-Л» за 2015-2019 р. р. (Додаток А та Б).

Підсумкову значущість виконаних стратегічних цілей і завдань можна відслідкувати за допомогою фінансових результатів підприємства. Аналізуючи динаміку фінансових результатів за 2015-2019 р.р. підприємства ТОВ «Біосфера-Л», можна прогнозувати майбутні результати діяльності (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Біосфера-Л» за 2015 - 2019 рр.

Показник	Абсолютне відхилення, тис. грн				Відносне відхилення, %			
	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	33 854	- 26317	- 5 290	10 945	20,03	-12,97	-3,00	6,39
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	20 083	-36 625	1 597	10 630	16,49	-25,82	1,52	9,95
Валовий: прибуток	13 771	10 308	-6 887	315	29,14	16,89	-9,65	0,49
збиток	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші операційні доходи	1 133	-475	-327	-77	3332,35	-40,70	-47,25	-21,10
Адміністративні витрати	6	-242	-273	-1 247	-0,06	2,62	2,88	12,79
Витрати на збут	- 907	-804	-1 416	-6 058	3,49	2,99	5,11	20,80
Інші операційні витрати	- 1 014	884	-52	-528	77,76	-38,14	3,63	35,53
Фінансовий результат від операційної діяльності:	12 989	9 671	-8 955	-7 595	120,88	40,75	-26,81	-31,06
прибуток								
збиток	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші фінансові доходи	-	137	-137	0	-	-	-100,00	-
Інші доходи	-189	34	5399	-3 094	-100,00	-	15879,41	-56,95
Фінансові витрати	- 254	-860	1 517	-1 485	2,30	8	-12	14
Інші витрати	- 46	-29 996	14 561	8 788	112,20	-167,64	-48,40	-56,62
Фінансовий результат до оподаткування:	43 694	-44 477	3709	12 385	5580,33	-100,00	-	-84,55
прибуток	-							
збиток	-	-	53 153	-		-	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	367	0	0	0	-100,00	0,00	0,00	0,00

Продовження таблиці 1.2

Чистий фінансовий результат:								
прибуток	44 061	-44 477	3 709	- 3136	10591,59	-100,00	-	-84,55
збиток	-	8 676	-	-	-	-	-	-

Джерело: Додаток Б

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Біосфера-Л» дає нам змогу побачити наскільки нестабільною була робота підприємства протягом останніх п'яти років.

Отже, виходячи з наведеної таблиці 1.2 можемо дійти висновку що чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) не збільшується, а деколи й зменшується в порівнянні з минулими роками. Так різниця між чистим доходом підприємства за 2018 та 2017 роки становить – 5 290 тис грн, що свідчить про більший розмір чистого доходу на 2017 рік у порівнянні з 2018. А за 2019 рік цей показник збільшився на 10 945 тис грн у порівнянні з 2018 роком.

Таблиця 1.3

**Аналіз показників оцінки рентабельності ТОВ «Біосфера-Л»
у 2015 - 2019 рр.**

Показник	Період					Абсолютне відхилення			
	2015	2016	2017	2018	2019	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019
Коефіцієнт рентабельності активів	1,36	1,62	1,38	1,23	1,27	0,26	-0,24	-0,15	0,03
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	4,28	7,99	10,87	8,53	9,11	3,70	2,88	-2,34	0,58
Коефіцієнт рентабельності продукції	0,25	21,92	0,00	2,17	0,31	21,68	-21,92	2,17	-1,85
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,00	-0,31	0,00	-0,03	0,00	-0,31	0,31	-0,03	0,03

Джерело: розраховано на основі Додатку А та Б.

Рентабельність основного капіталу становила 0,00% у 2015 році, -0,31% у 2016 році, 0,00% в 2017 році, -0,03% в 2018 році, 0,00% в 2019 році. На основі

цих даних стає зрозуміло, що підприємству необхідно переглянути показники своєї діяльності.

Рентабельність власного капіталу становила 4,23% у 2015 році, 7,99% у 2016 році, 10,87% в 2017 році, 8,53% в 2018 році, 9,11% в 2019 році, даний показник зріс у 2015 – 2017 роках за рахунок зростання чистого прибутку, а також зростання власного капіталу. Але також бачимо зниження показника рентабельності власного капіталу у 2018 році, з покращенням його в 2019 році до 9,11%.

Саме показник рентабельності продукції є найважливішим аспектом серед інших видів рентабельності, що характеризує діяльність компанії [28]. А саме реалізацію її основних напрямків, а також оцінює частку собівартості в загальному обсязі продажів. По рентабельності продукції краще всього спостерігати за тенденцією зростання підприємства. В нашому випадку ми можемо спостерігати нестабільну ситуацію з доходом на підприємстві. Так у 2016 році показник виріс на 21,68%, порівняно з попереднім роком. А вже на кінець 2017 року показник становив 0,00%, тобто впав на 21,92%. За останній 2019 рік показник становить 0,31, що є дуже маленьким показником.

Таблиця 1.4

**Аналіз ліквідності та платоспроможності ТОВ «Біосфера-Л»
у 2015 - 2019 рр.**

Показник	Станом на 31.12					Абсолютне відхилення			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Коефіцієнт грошової платоспроможності (абсолютної ліквідності)	0,01	0,02	0,01	0,0	0,02	0,01	-0,01	-0,01	0,02
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,786	3,378	4,501	4,383	3,282	1,59	1,12	-0,12	-1,10
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,40	2,74	3,95	3,91	2,88	1,35	1,21	-0,04	-1,03
Чистий оборотний капітал	38735,00	35492,00	39513,00	40537,00	32483,00	-3243,00	4021,00	1024,00	-8054,00

Коефіцієнт платоспроможності	2,27	2,73	3,45	3,21	2,25	0,47	0,72	-0,24	-0,97
Коефіцієнт фінансування	0,42	0,24	0,15	0,17	0,17	-0,18	-0,10	0,02	0,00
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	-0,28	-0,63	-0,78	-0,75	-0,77	-0,35	-0,14	0,03	-0,02
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,61	1,92	3,47	3,08	2,97	1,31	1,55	-0,39	-0,12

Джерело - розраховано автором на основі звітності ТОВ «Біосфера-Л»

Нормативним значенням коефіцієнта загальної ліквідності (коефіцієнт загального покриття) вважається значення більше 2. При значенні коефіцієнта менше 2, платоспроможність підприємства вважається незначною, а значить існує фінансовий ризик, як для партнерів підприємства, так в першу чергу і для самого підприємства. Низький рівень ліквідності найчастіше свідчить про ускладнення збуту продукції або, як варіант, про неефективну організацію матеріально-технічного забезпечення. Як ми бачимо з проведених розрахунків, коефіцієнт загального покриття у 2017 році становив 4.5, у 2018 році – 4.4, а у 2019 році – 3.2. Оскільки при значно високому коефіцієнті ліквідності (3,4) виникають сумніви, щодо ефективності використання оборотних активів підприємства, його пониження у 2019 році на 1.1 свідчить про вдосконалення зі сторони підприємства щодо використання його оборотних активів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2016 році становив 0,02. Це є поганим значенням для цього показника. А протягом наступних двох років його значення зменшилось ще до 0,00 у 2018 році. І в 2019 році показник коефіцієнта абсолютної ліквідності дорівнював 0,02. Оскільки даний показник характеризує відношення грошових коштів і короткострокових цінних паперів до поточних зобов'язань, значення його є достатнім, якщо перевищує 0,2 - 0,25. Підприємству треба далі плідно працювати над поліпшенням ситуації, щоб досягти стабільного росту цього показника.

Коефіцієнт платоспроможності дає нам змогу проаналізувати фінансову стійкість підприємства, його можливість існувати за рахунок власних коштів [18]. Завдяки аналізу ми бачимо, що починаючи з 2017 року цей показник зменшується, тому підприємству слід звернути на це увагу.

Коефіцієнт забезпеченості власними засобами демонструє скільки власних джерел формування оборотних активів підприємства приходить на одну одиницю цих активів. Нормальним вважається такий стан, коли коефіцієнт забезпеченості власними засобами більше 0,1. В нашому випадку протягом останніх досліджуваних трьох років цей показник є стабільно від'ємним, це означає нестачу надлишкових джерел формування оборотних активів. Тому можна зробити висновок, що стан підприємства є нестійким.

Таблиця 1.5

Аналіз показників ділової активності ТОВ «Біосфера-Л» у 2015 - 2019 рр.

Показник	Роки					Абсолютне відхилення			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Коефіцієнт оборотності активів	-	0,41	0,35	0,32	0,32	-	-0,06	-0,03	0,00
Оборот дебіторської заборгованості	6,06	6,28	4,88	4,79	4,95	0,22	-1,40	-0,09	0,16
Оборот кредиторської заборгованості	-2,00	-2,04	-1,58	-1,44	-0,95	-0,04	0,46	0,14	0,49
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	59,40	57,33	73,75	75,12	72,68	-2,07	16,42	1,37	-2,44
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	- 180,07	- 176,85	- 228,07	- 250,08	- 379,60	3,22	- 51,23	- 22,00	- 129,52
Коефіцієнт оборотності запасів	-10,22	-10,93	-11,85	-12,28	-11,15	-0,71	-0,92	-0,43	1,13
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	-	0,90	0,96	0,96	0,95	-	0,06	0,00	-0,01

Коефіцієнт оборотності власного капіталу	4,28	7,99	10,87	8,53	9,11	3,70	2,88	-2,34	0,58
--	------	------	-------	------	------	------	------	-------	------

Джерело - розраховано автором на основі звітності ТОВ «Біосфера-Л»

Оцінюючи динаміку показників ділової активності підприємства у 2015 – 2019 роках, можна зробити наступні висновки:

- Коефіцієнт оборотності активів показує ефективність використання усіх наявних на підприємстві ресурсів, незалежно від їх джерел залучення. Так у 2016 році становив 0,41, а потім опустився до 0,35 у 2017 році, та у 2018-2019 роках тримає відмітку 0,32;
- Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості в 2018 році порівняно з 2017 роком зменшився на 0,09, але вже в 2019 році порівняно з 2018 роком зріс на 0,16;
- Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості в 2018 році порівняно з 2017 роком зріс на 0,14 рази, в 2019 році порівняно з 2018 роком зріс на 0,49 рази;
- Коефіцієнт оборотності запасів в 2018 році зменшився на 0,43 порівняно з 2017 роком, а в 2019 році збільшився на 1,13 порівняно з 2018 роком. Але все одно підприємству необхідно сприяти покращенню динаміки цього показника [25].;
- Фондовіддача демонструє суму продажу, що отримує підприємство з 1 грн.коштів, вкладених в основні засоби. Підприємство має сприяти росту цього показника. В нашому випадку з 2017 року показник майже не змінний – 0,96;
- Коефіцієнт оборотності власного капіталу дає можливість оцінити ефективність від використання підприємством свого власного капіталу [2]. Даний показник є нестабільним. В 2015-2017 роках є позитивна динаміка, потім в 2018 році показник зменшився на 2,34 і вже у 2019 році знову збільшився на 0,58 і становив 9,11.

Аналіз показників майнового стану ТОВ «Біосфера-Л» за 2015-2019 рр.

Показник	Станом на 31.12					Абсолютне відхилення			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,26	0,35	0,40	0,40	0,40	0,10	0,05	-0,01	0,00
Коефіцієнт придатності основних засобів	-	0,769	0,872	1,084	1,077	-	0,10	0,21	-0,01
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у вартості майна підприємства	0,31	0,48	0,52	0,51	0,56	0,16	0,04	0,00	0,04

Джерело: розраховано на основі Додатку А та Б

Коефіцієнт зносу основних засобів за останні 5 років демонструє стабільність. В період з 2015 по 2017 рік він зростає, і з 2017 по 2019 рік включно, тримає один показник – 0,40. Оскільки основні засоби вважаються зношеними, якщо значення даного коефіцієнта більше 50%, можна дійти висновку, що на основні засоби підприємства ТОВ «Біосфера-Л» знаходяться в придатному стані.

Значення коефіцієнту придатності має позитивну тенденцію, а отже можна ще раз підтвердити, що основні засоби підприємства знаходяться в хорошому стані, адже чим більшим є значення цього коефіцієнту, тим новішими вважаються основні засоби [25].

З аналізу ми бачимо, що з 2016 року показники коефіцієнту постійно зростали. У 2019 році показник становив 1,077, що на 0,01 менше за цей же показник минулого року (2018 рік – 1,084). Але оскільки відхилення зовсім незначне, думаю можна вважати показник стабільно зростаючим.

1.2. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства ТОВ «Біосфера-Л»

Імпорт вносить суттєвий вклад в оптимізацію витрат компаній, тому що дає можливість отримувати продукцію, необхідну для ведення господарської діяльності найкращої якості та на вигідних умовах, в порівнянні з вітчизняним

ринком. Зазвичай підприємства, які імпортують товари з-за кордону, завдяки своїй гнучкості та можливості постійно вдосконалювати продукт, займають кращі позиції на ринку у порівнянні з підприємствами-виробниками, що працюють у цьому ж секторі.

ТОВ «Біосфера-Л» регулярно здійснює зовнішньоекономічну діяльність. Підприємство імпортує посадковий матеріал високої якості з різних розплідників Європи.

Основна задача імпорту – зниження витрат виробництва за рахунок купівлі та використання в своїй діяльності більш дешевої імпортованої сировини, завдяки чому можна спостерігати збільшення прибутку і підвищення ефективності виробництва.

«Біосфера-Л» - це компанія, яка має величезний досвід в сфері ландшафтного дизайну, а також вирощування екзотичних декоративних рослин. Підприємство ТОВ «Біосфера-Л» пропонує купити ексклюзивний посадковий матеріал високої якості. Рослини найчастіше поставляються від партнерів з Німеччини та Польщі. Всі види рослин заворюють своєю незвичайністю, а також звичайно особливе значення для поціновувачів дизайну та індивідуальності мають ексклюзивні рослини.

Підприємство володіє багатьма ексклюзивними рослинами, які дуже складно знайти та придбати в Україні, а також дає можливість придбати декоративні дерева, декоративні чагарники за найкращими цінами. Ялина блакитна колюча, ялина сербська, туя колоновидна, куляста, клен червоний, клен декоративний і багато іншого [22]. Для якісного виконання ландшафтних робіт та прекрасної якості декоративних рослин, на підприємстві був створений розсадник, якому з моменту заснування вже виповнилося понад 10 років. Підприємство вирощує безліч видів і сортів хвойних та листяних декоративних рослин на території власного садового господарства загальною площею понад 17 гектарів.

Недивлячись на те, що деякий посадковий матеріал імпортується ТОВ «Біосфера-Л» з кращих розсадників Європи (Німеччини, Нідерландів, Італії,

Польщі) майже готовим для висадки його на ділянки, його обов'язково "дорощують" в Україні. Це забезпечує адаптацію рослин до клімату України.

Фахівцями «Біосфери-Л» здійснюється комплексний благоустрій і озеленення багатьох територій: приватних садів, котеджних містечок, ресторанів. Серед реалізованих проєктів (в тому числі об'єкти державного значення) - пам'ятник садово-паркового мистецтва «Феофанія», культурний проєкт «Золота підкова Черкащини» та ін. [17].

У разі, якщо замовник не знайшов потрібної йому рослини в каталозі підприємства «Біосфера-Л», він може скористатися їх послугою - імпорт ексклюзивних рослин. Окрім цього, на підприємстві існує система знижок для постійних клієнтів, та часто проводяться сезонні акції. Індивідуальний підхід, що застосовує підприємство до кожного замовника, дозволяє йому перетворити кожен реалізований проєкт в справжній витвір мистецтва.

«Біосфера-Л» має налагоджені зв'язки з державними та приватними розплідниками України, Німеччини, Нідерландів, Італії, а особливо з провідними виробниками наближеної до нашого клімату Польщі.

Привезе на замовлення рослини з найкращих розсадників Європи. На постійній основі здійснює повний комплекс послуг з імпорту та розмитнення деревних декоративних та плодових, багаторічних трав'янистих, а також екзотичних рослин для зимових садів та оранжерей [17].

Нами заключено прямі контракти з провідними європейськими розсадниками: Arboeko, BOR, Bruns Pflanzen, Cieplucha, EuroTree, Fryszkowscy, Giorgio Tesi Group, Hoogenraad, Kortmann, Kurowscy, Szmit, Ulinscy, Vandeputte, Wazynski та ін.

Як відбувається імпорт рослин підприємством зі сторони замовника:

1. Замовник обирає необхідні рослини за прайс-листами розсадників, фахівці підприємства комунікують з їхніми представниками, підтверджують наявність та здійснюють бронювання за якомога кращими умовами для замовника.

2. Підприємство організовує перевезення рослин на територію України з дотриманням необхідного температурного режиму, розмитнює та проходить фітосанітарний контроль.

3. Підприємство доставляє замовлення адресною доставкою або ж замовник самостійно забирає замовлення з власного карантинного майданчику підприємства.

Визначимо обсяг виручки від зовнішньоекономічної діяльності на ТОВ ЛТД «Дріада», табл. 1.10.

Таблиця 1.7

**Аналіз чистого доходу за основними напрямками діяльності ТОВ «Біосфера-Л»
протягом 2015-2019 рр., тис грн**

Показник	Роки					Абсолютне відхилення			
	2015	2016	2017	2018	2019	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019
Чистий дохід реалізації імпортованої продукції	64235	81157	68863	68514	69248	16922	-12294	-349	734
Дохід від реалізації продукції на внутрішньому ринку	104802	121734	107711	102770	112981	16932	-14023	-4941	10211
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	169037	202891	176574	171284	182229	33854	-26317	-5290	10945

Джерело: прораховано автором на основі даних підприємства.

З проведених розрахунків на рис.1.1 і табл.1.7 стає зрозуміло, що дохід від імпоротної діяльності підприємства становить більше третини від його чистого доходу. Так у 2019 році частка від зовнішньоекономічної діяльності становить 38% від загальної суми чистого доходу. Починаючи з 2017 року сума чистого доходу від проведення імпоротної діяльності майже не змінювалась. У 2017 році

становила 68 863 тис.грн, за 2018 рік знизилася на 349 тис.грн, а за 2019 рік збільшилася на 734 тис.грн до 69 248 тис.грн. Чітку тенденцію прослідити важко, адже показник змінюється з кожним роком, але підприємству потрібно прикладати зусиль задля збільшення суми чистого прибутку.

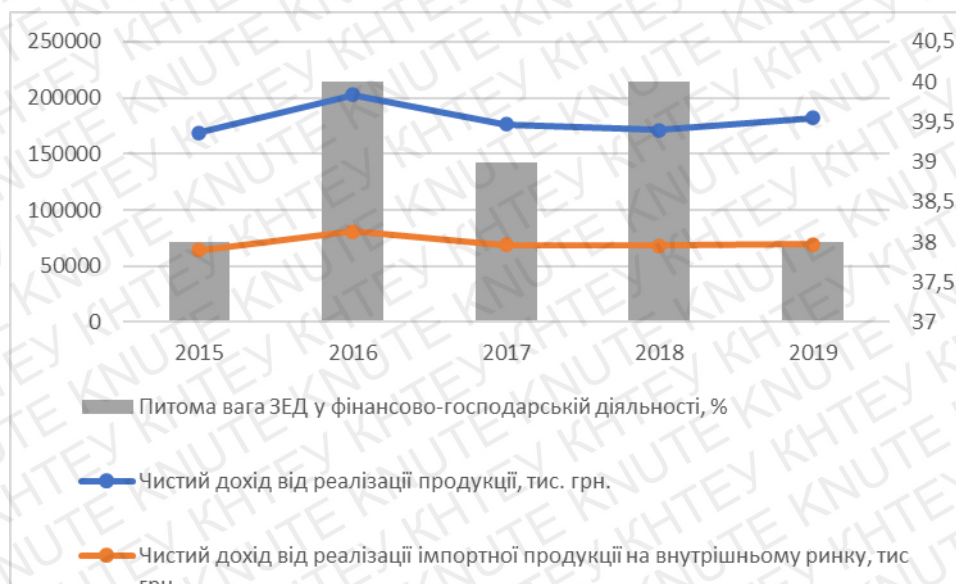

Рис. 1.1 Питома вага зовнішньоекономічної діяльності у чистому доході ТОВ «Біосфера-Л»; 2019 р.

Джерело: пороховано на основі даних підприємства.

Як ми бачимо станом на кінець 2019 року чистий дохід від діяльності виключно на внутрішньому ринку становить 62%, тобто 112 981 тис.грн з загальної сумми чистого доходу 182 229 тис.грн.

Таблиця 1.8

Аналіз динаміки імпорту ТОВ «Біосфера-Л» за товарними позиціями протягом 2015-2019 рр., тис. грн

Товарна позиція	Рік					Темп росту, %			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Ялина колюча 'Bialobok'	10023	13872	11247	10845	12542	138,40	81,08	96,43	115,65
Спірея японська 'Little Princess'	9542	10563	11061	9536	9201	110,70	104,71	86,21	96,49
Ялина колюча 'Glaucia Globosa'	8650	11987	7960	7432	10526	138,58	66,41	93,37	141,63

Туя західна 'Ellwangeriana'	8533	9782	7434	7201	7234	114,64	76,00	96,87	100,46
Амброве дерево (Liquidambar Styraciflua)	6785	9764	6902	7123	6982	143,91	70,69	103,20	98,02
Солитерне дерево "Pissardii"	4207	6852	5119	6036	5419	162,87	74,71	117,91	89,78
Ялина 'Breweriana'	3986	6541	4354	3845	4236	164,10	66,56	88,31	110,17
Інше	12509	11796	14786	16496	13108	94,30	125,35	111,56	79,46
Всього	64235	81157	68863	68514	69248	126,34	84,85	99,49	101,07

Джерело: пораховано на основі даних підприємства.

Розглянемо динаміку товарного розподілу ТОВ «Біосфера-Л» за період 2015-2019 років.

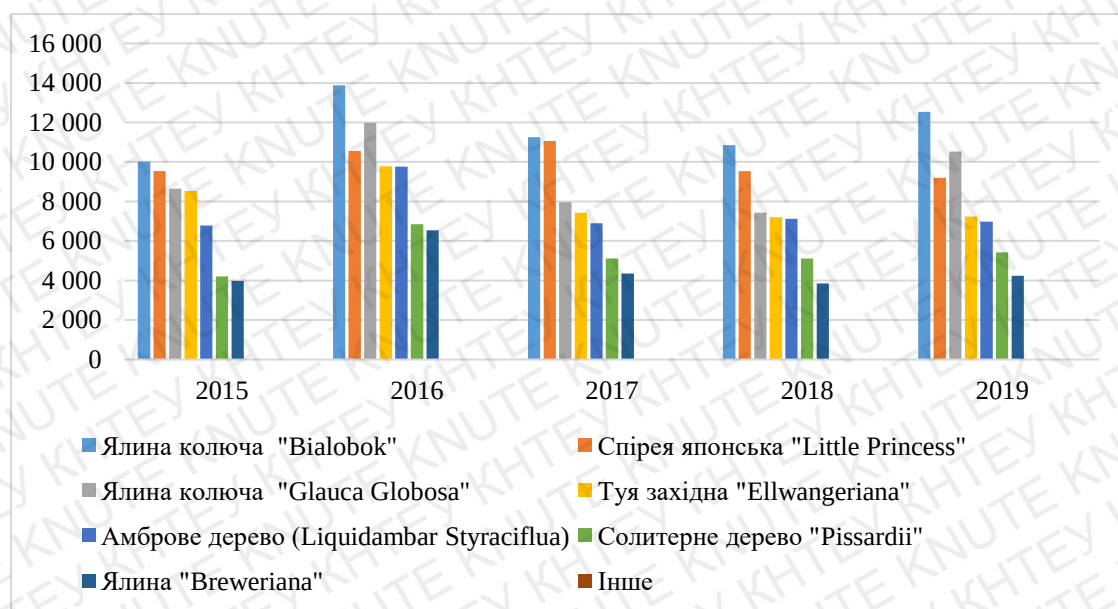

Рис. 1.2. – Динаміка товарної структури ЗЕД ТОВ «Біосфера-Л» за період з 2015-2019рр.

Джерело: пораховано на основі даних підприємства та табл.1.8.

Проаналізувавши таблицю 1.8 та рисунок 1.2, ми можемо побачити, що найбільшу частину імпорту станом на 2015 рік становлять імпорт ялини колючої

"Bialobok" – 15%, далі спірея японська "Little Princess" – 14,8% та ялина колюча "GlaucGlobosa" – 13,4%.

За 2019 рік ситуація дещо змінилася. Станом на кінець 2019 року лідером імпорту так і залишилася ялина колюча "Bialobok" – 18%, на другому місті ялина колюча "Glauc Globosa" – 15%, далі спірея японська "Little Princess" – 13%. Але слід зазначити, що протягом останніх п'яти років ці дві товарні позиції часто змінювали одна одну за сумою імпорту.

В загальному, можна сказати, що динаміки імпорту майже немає. Оскільки в порівнянні з 2017 роком, у 2018 році імпорт зменшився на 349 тис.грн, а протягом 2019 року виріс на 734 тис.грн.

Таблиця 1.9

Аналіз динаміки імпорту ТОВ «Біосфера-Л» за географією поставок протягом 2015-2019 рр., тис. грн

№	Країни	Роки					Темп росту, %			
		2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
1	Німеччина	20365	26851	21643	21796	22461	131,85	80,60	100,71	103,05
2	Польща	19542	24322	20779	21137	21024	124,46	85,43	101,72	99,47
3	Молдова	12356	14259	13485	13205	8463	115,40	94,57	97,92	64,09
4	Нідерланди	6824	8644	6997	6499	10536	126,67	80,95	92,88	162,12
5	Італія	5148	7081	5959	5877	6764	137,55	84,15	98,62	115,09
	Всього	64235	81157	68863	68514	69248	126,34	84,85	99,49	101,07

Джерело: пороховано на основі даних підприємства.

Давайте нижче розглянемо динаміку структури географічного розподілу ТОВ «Біосфера-Л» за період 2015-2019 років на рис. 1.3.

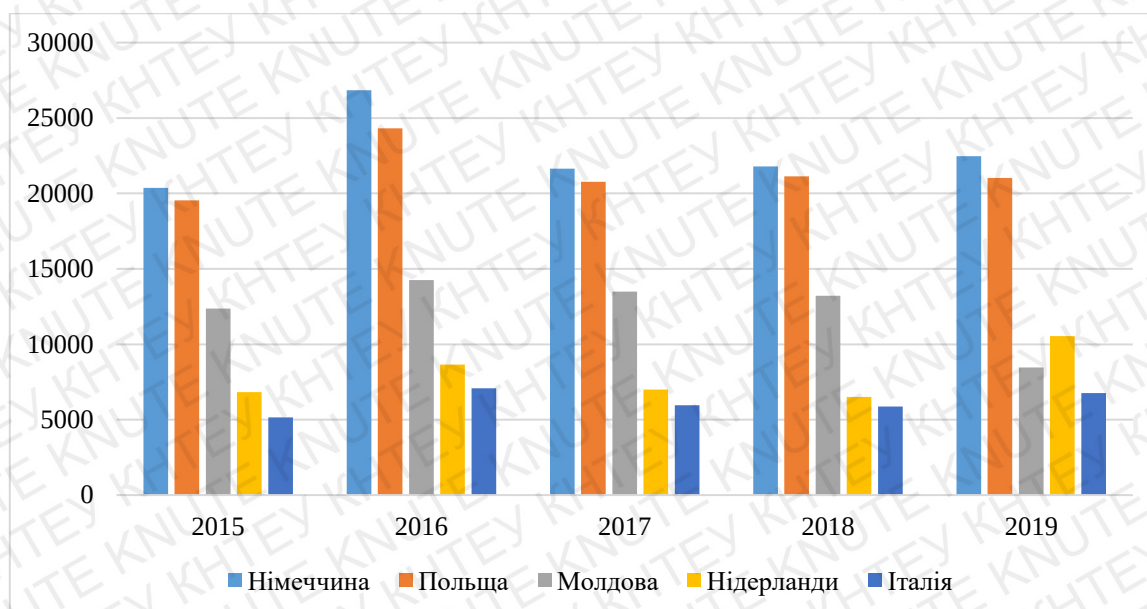

Рис. 1.3. – Динаміка географічного розподілу ТОВ «Біосфера-Л» за період з 2015р. по 2019р.

Джерело: пораховано на основі даних підприємства

Стосовно географічної структури імпорту з наведених розрахунків видно, що найбільшими країнами-імпортерами для ТОВ «Біосфера-Л» є Німеччина та Польща, оскільки на кінець 2015 року їх часті були найбільшими – 31,7% та 30,4% відповідно. І протягом 5 років вони займали лідируючі позиції: станом на кінець 2019 року імпорт з Німеччини склав 22 461 тис.грн, що становить 32,4% від загальної суми за 2019 рік.

Третє та четверте місце поділили між собою Молдова та Нідерланди. На кінець 2015 року сума імпорту з Молдови становила 19,2% у той час як з Нідерландів – 10,6%. А на кінець 2019 року частка імпорту з Нідерландів зросла до 15,2%, а частка Молдови знизилася до 12,2%.

Таблиця 1.10

Аналіз зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Біосфера-Л» за контрагентами протягом 2015-2019 рр., тис. грн

Компанія - партнер	Роки					Закуплений товар
	2015	2016	2017	2018	2019	
Загальний обсяг зовнішньоекономічної діяльності, всього (тис.грн.), у тому числі:	64235	81157	68863	68514	69248	
Bruns Pflanzen (Німеччина)	20233	22455	19854	17522	20925	посадковий матеріал
Cieplucha (Польща)	9209	12211	10245	9765	10762	посадковий матеріал

Fryszkowscy (Польща)	10032	11887	9758	11342	9203	посадковий матеріал
Fructul SRL (Молдова)	11244	12145	13485	11304	7913	посадковий матеріал
EuroTree (Нідерланди)	6228	7944	6485	6125	9556	посадковий матеріал
Giorgio Tesi Group (Італія)	5148	7081	5959	5877	6764	посадковий матеріал
Інші:	2141	7434	3077	6579	4125	посадковий матеріал

Джерело: розраховано на основі даних підприємства.

Проаналізувавши табл. 1.10 можна зрозуміти, що з усіма наведеними компаніями підприємство ТОВ «Біосфера-Л» співпрацювало найчастіше в період з 2015 по 2019 роки. Також, спираючись на дані табл. 1.9 та табл. 1.10, можна зробити висновок, що компанія-партнер Giorgio Tesi Group (Італія) є єдиним партнером підприємства в Італії.

Задля аналізу зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Біосфера-Л» станом на кінець 2019 року, розробимо кругову діаграму, рис. 1.4.:

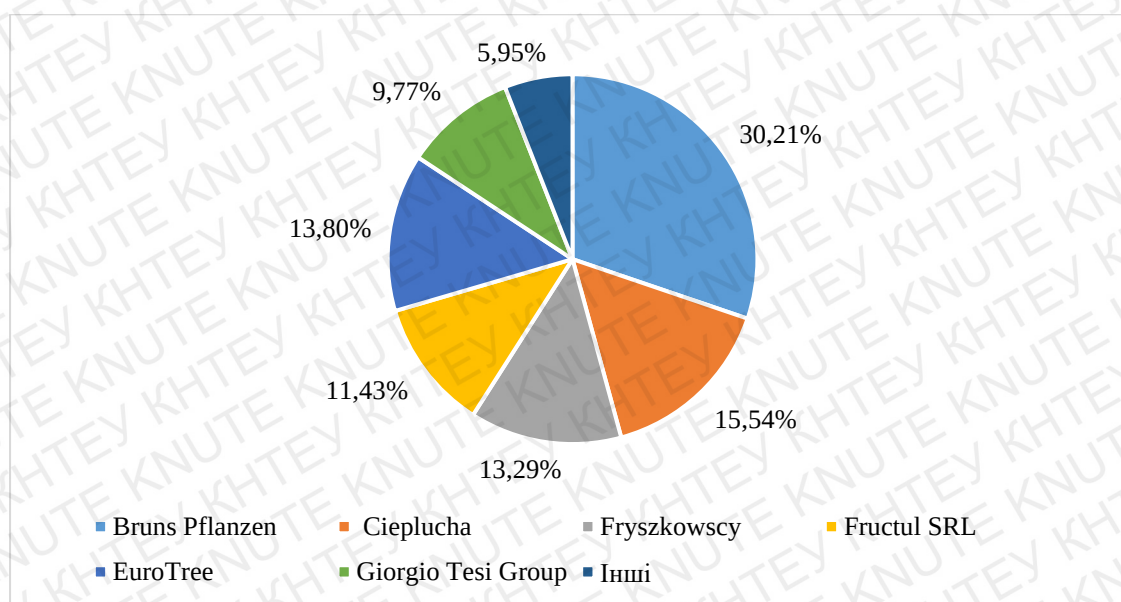

Рис. 1.4. Відсотковий розподіл компаній-партнерів підприємства ТОВ «Біосфера-Л» за часткою в обсязі чистого доходу від ЗЕД, за 2019 р.

Джерело: пораховано на основі даних підприємства

За даними Рис 1.4 можна зробити висновок, що найбільше продукції було закуплено у компанії-партнера Brun's Pflanzen (Німеччина). Протягом усього досліджуваного періоду з 2015 року по 2019 рік, компанія була на першому місці

серед інших компаній-партнерів підприємства. Її частка в чистому доході підприємства ТОВ «Біосфера-Л» від імпортової діяльності станом на кінець 2015 року становила 31,5%, а станом на кінець 2019 року – 30,2%.

1.3. Дослідження ефективності імпортих операцій ТОВ «Біосфера-Л»

Для детального дослідження, ми будемо використовувати різні методологічні підходи до розрахунку ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємства [29]. Для того, щоб проаналізувати ефективність імпортової діяльності, ми розрахуємо показники ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, а саме:

- Валютна ефективність імпорту ($E_{вал.ім.}$), розраховується за наступною формулою:

$$E_{вал.ім.} = \frac{\sum_{j=1}^n Z_{ім,j} \cdot Q_{ім,j}}{\sum_{j=1}^n B_{ім,j} \cdot Q_{ім,j}} \quad (1.1)$$

де $Z_{ім,j}$ – це ціна j -го товару/послуги на внутрішньому ринку, грн/од; $Q_{ім,j}$ – це кількість j -го товару у складі імпортного еквівалента; $B_{ім,j}$ – валютна ціна (ціна придбання) одиниці j -го товару/послуги, вал. од/од.; n – кількість назв товарів/послуг в імпортному еквіваленті.

Таблиця 1.11

Основні показники імпорту ТОВ «Біосфера-Л» за товарними позиціями протягом 2015-2019 рр.

Показник	Роки					Темп росту, %			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Ціна реалізації на внутрішньому ринку, грн.									
Ялина колюча 'Bialobok'	6500	6800	7250	7500	7900	104,62	106,62	103,45	105,33

Спірея японська 'Little Princess'	3200	3700	4300	4750	5550	115,63	116,22	110,47	116,84
Ялина колюча 'Glauca Globosa'	6200	6400	6500	6900	7000	103,23	101,56	106,15	101,45
Туя західна 'Ellwangeriana'	4150	4350	4700	5050	5350	104,82	108,05	107,45	105,94
Кількість імпортової продукції, од.									
Ялина колюча 'Bialobok'	1542	2040	1551	1446	1588	132,30	76,04	93,21	109,79
Спірея японська 'Little Princess'	2982	2855	2572	2008	1658	95,74	90,10	78,05	82,58
Ялина колюча 'Glauca Globosa'	1395	1873	1225	1077	1504	134,25	65,38	87,95	139,61
Туя західна 'Ellwangeriana'	2056	2249	1582	1426	1352	109,37	70,34	90,15	94,83
Ціна придбання товару, грн									
Ялина колюча 'Bialobok'	3200	3200	3300	3500	4000	100,00	103,13	106,06	114,29
Спірея японська 'Little Princess'	1400	1450	1750	2120	2950	103,57	120,69	121,14	139,15
Ялина колюча 'Glauca Globosa'	4000	4000	4100	4300	4500	100,00	102,50	104,88	104,65
Туя західна 'Ellwangeriana'	2650	2850	3100	3100	3540	107,55	108,77	100,00	114,19
Валютна ефективність імпорту	1,78	1,85	1,86	1,86	1,72	103,68	100,50	100,08	92,60

Джерело: розраховано на основі даних підприємства.

Підсумовуючи розрахунок валютної ефективності імпорту, можна сказати, що кожне з порахованих значень є більшим за одиницю. А отже станом на кінець 2015 року підприємство ТОВ «Біосфера-Л» на 1 грн витрат отримує 1,78 грн чистого доходу, у 2016 році – 1,85 грн, у 2017 році – 1,86 грн, у 2018 році – 1,86 грн та у 2019 році – 1,72 грн. Також окремо хочу відмітити стабільний зріст рівня валютної ефективності імпорту підприємства до 2018 року, протягом 2019 року відбулося зменшення на 0,1 грн. Стабільне зростання частково свідчить про хороші налагоджені зв'язки з підприємствами-партнерами, оскільки за досліджуваних п'ять років вони були лояльними до ТОВ «Біосфера-Л», та підвищення ціни на імпорт відбувався з поступово, з кожним роком.

Проаналізувавши таблицю можна стверджувати, що імпортна діяльність підприємства є валютно ефективною.

- Коефіцієнт ефективності ЗЕД підприємства (К еф зед), ми розраховуємо за формулою:

$$К_{эф / зед} = \frac{В_{зед}}{С_{зед}} * 100 \quad (1.2)$$

де В зед – виручка від імпорتنних операцій, грн.;

С зед – повна собівартість імпорتنних операцій, грн.

- Для розрахунку рентабельності зовнішньоекономічної діяльності підприємства (Рзед), використовується формула:

$$Р_{зед} = \frac{\Phi p / зед \cdot (1 - Con)}{С_{зед}} * 100 \quad (1.3)$$

де ФР зед д/о – фінансовий результат (прибуток) від зовнішньоекономічної діяльності до оподаткування, грн;

С оп – ставка оподаткування прибутку.

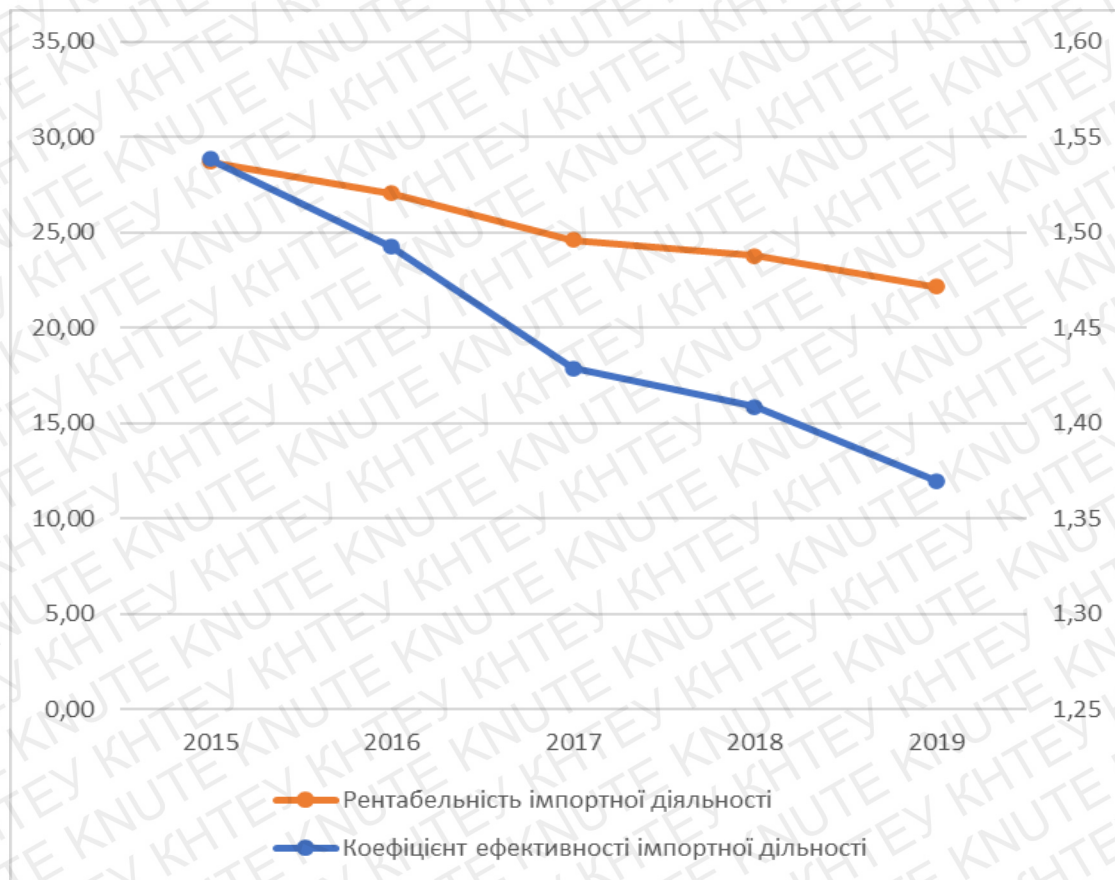

Рис. 1.5 Результати розрахунків коефіцієнта ефективності імпорتنної діяльності

ТОВ «Біосфера-Л» протягом 2015-2019 рр.

Джерело: розраховано на основі даних підприємства

Аналізуючи дані коефіцієнта ефективності ЗЕД, бачимо, що кожне із значень більше одиниці, в той час як нормативне значення цього показника має бути більшим за одиницю. Не дивлячись на нормальне значення, все ж з 2015 року показник йде на спад. Загалом можна сказати, що підприємство ТОВ «Біосфера-Л» ефективно здійснює свою імпорتنу діяльність.

Щодо показників рентабельності даного підприємства. Хоча показники знаходяться в межах нормативних значень, можна дати пораду керівництву підприємства переглянути витрати підприємства, щоб покращити значення показників. Так як у 2017 році показник рентабельності становив 24,6%, далі протягом 2018 року знизився до 23,78%, та протягом 2019 року знизився ще до 22,14%.

Далі розрахуємо показники ефективності імпоротної операції. Для цього нам необхідно буде визначити показники коефіцієнту ефективності імпоротної операції та рентабельність імпоротної операції. Коефіцієнт ефективності імпоротної операції ми шукаємо за наступною формулою:

- К еф імп/оп:

$$K_{ef / imp} = \frac{B_{imp}}{C_{imp}} * 100 \quad (1.4)$$

де B_{imp} – виручка від реалізації імпоротної продукції на внутрішньому ринку, грн.;

C_{imp} – повна собівартість імпоротної операції, грн.

- Рентабельність імпоротної операції (P_{imp}) шукаємо за формулою:

$$P_{imp} = \frac{\Phi p / imp \cdot (1 - Con)}{C_{imp}} * 100 \quad (1.5)$$

де $\Phi p / imp$ – фінансовий результат (прибуток) від імпоротної операції до оподаткування, грн.;

Con – ставка оподаткування прибутку.

Показники ефективності імпортних операцій ТОВ «Біосфера-Л» за 2015-2019 рр.

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, +/-				Темп зростання, %			
						2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Чистий дохід від реалізації імпортової продукції на внутрішньому ринку, тис грн	64235,0	81157,0	68863,0	68514,0	69248,0	16922,00	-12294,00	-349,00	734,00	26,34	-15,15	-0,51	1,07
Повна собівартість імпортової операції, тис грн	41752,75	54375,19	48204,10	48644,94	50551,04	12622,44	-6171,09	440,84	1906,10	30,23	-11,35	0,91	3,92
Фінансовий результат (прибуток) від імпортової операції до оподаткування, тис грн	22482,25	26781,81	20658,90	19869,06	18696,96	4299,56	-6122,91	-789,84	-1172,10	19,12	-22,86	-3,82	-5,90
Ставка оподаткування прибутку, %	18,00	18,00	18,00	18,00	18,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ефект імпорту, тис. грн.	18435,45	21961,08	16940,30	16292,63	15331,51	3525,64	-5020,79	-647,67	-961,12	19,12	-22,86	-3,82	-5,90
Коефіцієнт ефективності імпортової операції	1,54	1,49	1,43	1,41	1,37	-0,05	-0,06	-0,02	-0,04	-2,99	-4,29	-1,41	-2,74
Ефективність імпортової діяльності:													
Рентабельність витрат, %	44,15	40,39	35,14	33,49	30,33	-3,77	-5,25	-1,65	-3,16	-8,53	-12,99	-4,69	-9,45
Рентабельність доходу, %	28,70	27,06	24,60	23,78	22,14	-1,64	-2,46	-0,82	-1,64	-5,71	-9,09	-3,33	-6,90

Джерело: розраховано на основі даних підприємства.

Згідно табл. 1.12 можна зробити висновок, що зовнішньоекономічна діяльність підприємства є ефективною, оскільки відсоток рентабельності коливається від 22,14% до 28,7%. Але просліджується спадна тенденція показників рентабельності, тому підприємству все ж слід переглянути організацію своєї діяльності. Так найбільшим був показник рентабельності у 2015 році – 28,7%, а найменшим у 2019 році – 22,14%.

Коефіцієнт ефективності імпорту має негативну тенденцію, але є більшим за одиницю, що також свідчить про нормальну ефективність імпорту підприємства ТОВ «Біосфера-Л».

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Компанія була заснована в 2005 році в результаті злиття фірм ПП "Довгопол", під керівництвом Довгопола Сергія, ландшафтного дизайнера з п'ятнадцятирічним досвідом, і ПП "Полив", керівник - Ромащенко Дмитро, більше 12 років успішно працює на ринку поливальних систем. Таким чином,

створена компанія увібрала в себе як найкращі інженерні напрацювання пристрою поливально-зрошувальних систем, так і успішний досвід конструювання ландшафтів та благоустрою. Підприємство дійсноє комплекс робіт у сфері ландшафтного дизайну:

- вертикальне планування;
- завезення родючого ґрунту;
- роботи по влаштуванню ландшафту і укріплення схилів і укосів доріг, ярів;
- роботи з влаштування доріжок і доріг, тротуарів, майданчиків, різноманітних декоративних водойм та малих архітектурних форм;
- проектування і монтаж поливальних систем, ручного та автоматичного керування, систем водонакопичення і дренажу.

Різниця між чистим доходом підприємства за 2018 та 2017 роки становила – 5 290 тис грн, що свідчить про більший розмір чистого доходу на 2017 рік у порівнянні з 2018. А за 2019 рік цей показник збільшився на 10 945 тис грн у порівнянні з 2018 роком. По рентабельності продукції краще всього можна спостерігати за тенденцією зростання підприємства. В нашому випадку ми можемо спостерігати нестабільну ситуацію з доходом на підприємстві. Так у 2016 році показник виріс на 21,68%, порівняно з попереднім роком. А вже на кінець 2017 року показник становив 0,00%, тобто впав на 21,92%. За останній 2019 рік показник становить 0,31%, що є дуже маленьким показником. Як ми бачимо з проведених розрахунків, коефіцієнт загального покриття у 2017 році становив 4.5, у 2018 році – 4.4, а у 2019 році – 3.2. Оскільки при значно високому коефіцієнті ліквідності (3,4) виникають сумніви, щодо ефективності використання оборотних активів підприємства, його пониження у 2019 році на 1.1 свідчить про вдосконалення зі сторони підприємства щодо використання його оборотних активів. Коефіцієнт платоспроможності дає нам змогу проаналізувати фінансову стійкість підприємства, його можливість існувати за рахунок власних коштів. Завдяки аналізу ми бачимо, що починаючи з 2017 року цей показник зменшується, тому підприємству слід звернути на це увагу. В

період з 2015 по 2017 рік коефіцієнт зносу сновних засобів зростає, і з 2017 по 2019 рік включно, тримає один показник – 0,40. Оскільки основні засоби вважаються зношеними, якщо значення даного коефіцієнта більше 50%, можна дійти висновку, що на основні засоби підприємства ТОВ «Біосфера-Л» знаходяться в придатному стані. Значення коефіцієнту придатності має позитивну тенденцію, а отже можна ще раз підтвердити, що основні засоби підприємства знаходяться в хорошому стані, адже чим більшим є значення цього коефіцієнту, тим новішими вважаються основні засоби.

Підприємство ТОВ «Біосфера-Л» пропонує купити ексклюзивний посадковий матеріал високої якості. Рослини найчастіше поставляються від партнерів з Німеччини та Польщі, а також з Нідерландів, Молдови та Італії. Підприємство володіє багатьма ексклюзивними рослинами, які дуже складно знайти та придбати в Україні, а також дає можливість придбати декоративні дерева, декоративні чагарники за найкращими цінами. У разі, якщо замовник не знайшов потрібної йому рослини в каталозі підприємства «Біосфера-Л», він може скористатися їх послугою - імпорт ексклюзивних рослин. «Біосфера-Л» має налагоджені зв'язки з державними та приватними розплідниками України, Німеччини, Нідерландів, Італії, а особливо з провідними виробниками наближеної до нашого клімату Польщі. Привезе на замовлення рослини з найкращих розсадників Європи. На постійній основі здійснює повний комплекс послуг з імпорту та розмитнення деревних декоративних та плодових, багаторічних трав'янистих, а також екзотичних рослин для зимових садів та оранжерей. дохід від імпоротної діяльності підприємства становить більше третини від його чистого доходу. Так у 2019 році частка від зовнішньоекономічної діяльності становить 38% від загальної суми чистого доходу. Починаючи з 2017 року сума чистого доходу від проведення імпоротної діяльності майже не змінювалась. У 2017 році становила 68 863 тис.грн, за 2018 рік знизилася на 349 тис.грн, а за 2019 рік збільшилася на 734 тис.грн до 69 248 тис.грн. Проаналізувавши таблицю 1.8 та рисунок 1.2, ми можемо побачити, що найбільшу частину імпорту станом на кінець 2019 року лідером імпорту так і

залишилася ялина колюча "Bialobok" – 18%, на другому місті ялина колюча "Glausa Globosa" – 15%. Оцінюючи дані, отримані з табл. 1.13, можна зробити висновок, що зовнішньоекономічна діяльність підприємства є ефективною. Але починаючи з 2015 року і по 2019 рік просліджується спадна тенденція показників рентабельності, тому підприємству все ж слід переглянути організацію своєї діяльності. Так найбільшим був показник рентабельності у 2015 році – 28,7%, а найменшим у 2019 році – 22,14%. Коефіцієнт ефективності імпорту має негативну тенденцію, але є більшим за одиницю, що також свідчить про нормальну ефективність імпорту підприємства ТОВ «Біосфера-Л».

РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «БІОСФЕРА-Л»

2.1. Обґрунтування напрямів покращення ефективності імпоротної діяльності ТОВ «Біосфера-Л»

Виходячи з аналізу у пункті 1.3, де ми досліджували стан, в якому знаходиться підприємство, є різні шляхи для вдосконалення імпоротної діяльності. Для того щоб вірно її організувати треба зважати на всі складові імпортних операцій. Досліджуючи окремі фактори, спробуємо розробити такий план дій, який би в більшій мірі задовольнив підприємство, і сприяв в отриманні кращих прибутків від здійснення зовнішньоекономічних операцій.

Планування зовнішньоторговельної операції ТОВ «Біосфера-Л», на першому етапі виконання угоди, можна назвати розробкою взаємопов'язаних за часом і змістом організаційних та комерційних заходів. При здійсненні імпорту товарів, імпортер, в нашому випадку – ТОВ «Біосфера-Л», проходить такі етапи:

- I. –отримання необхідних ліцензій, сертифікатів та дозволів;
- II. –оформлення паспорту імпоротної угоди;
- III. –здійснення необхідних платежів за контрактом;
- IV. –прийняття товару в узгодженому з експортером пункті або порту призначення;
- V. –проведення митного оформлення імпортованих товарів, несе витрати по сплаті митних податків, зборів (крім випадків, коли поставка здійснюється на умовах DDP).

За роки існування, ТОВ «Біосфера-Л» вже має свою напрацьовану техніку щодо виконання зовнішньоторговельних операцій. Якщо ми детальніше розглянемо її, на рис.2.1., можна побачити, що підприємство має п'ять основних пунктів техніки виконання ЗТО.

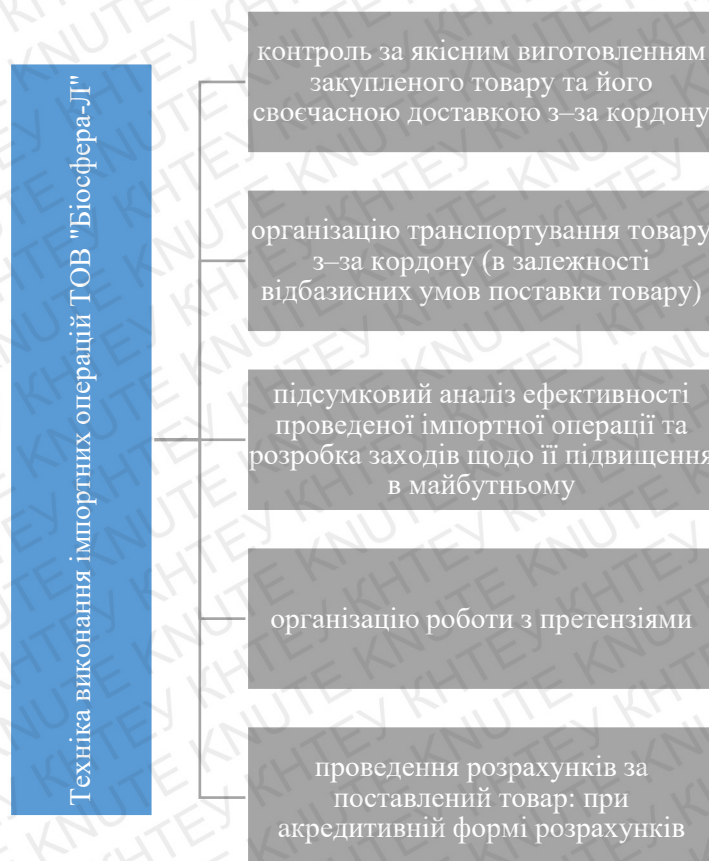

Рис 2.1 Техніка виконання імпортових операцій ТОВ «Біосфера-Л»

Джерело: складено на основі даних підприємства.

Слід сказати, що оптимізація і подальше вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності підприємства – складний процес. Він вимагає своєчасних, достовірних розрахунків ефективності.

Якщо занурюватися у причини складності цього процесу, то можна виділити, що основною причиною є важкість прогнозування різних ризиків: а саме інфляційних (зростання цін на матеріали, комплектуючі, заробітні плати, енергоносії та ін.), політичних (введення обмежень, ембарго, нестабільність ситуації в країні та ін.), ринкові (зниження попиту, зміна світових цін тощо) [3].

Також ТОВ «Біосфера-Л» час від часу проводить маркетингові дослідження ринку для виявлення потреб та смаків споживачів, оцінки діяльності постачальників, а саме, визначення якості сировини та рівня цін на неї в даній галузі. Також фахівці підприємства проводять матричний аналіз для визначення привабливості ринку здійснення ЗЕД. Для проведення цього аналізу, підприємством найчастіше використовуються наступні матриці:

- матриця BCG – аналіз темпів зростання та частки ринку;

- матриця GEM – аналіз порівняльної привабливості ринку та конкурентоспроможності;
- матриця ADL – аналіз життєвого циклу галузі та відносного положення на ринку.

Після того, як аналіз економічної діяльності проведено, фахівці підприємства складають список стратегічних альтернатив, а саме систему стратегій із розрахунком вірогідності їх запровадження для досягнення загальної мети ТОВ «Біосфера-Л». Завдяки побудові стратегії зовнішньоекономічної діяльності, підприємство зможе більш чітко усвідомлювати власні можливості та адаптуватись до зміни різноманітних факторів у зовнішньому та внутрішньому середовищі. Розроблені шляхи для вітчизняних підприємств по оптимізації ЗЕД, будуть ефективні, якщо взаємодія підприємства з зовнішніми ринками буде всебічно обґрунтована і розрахована на перспективу.

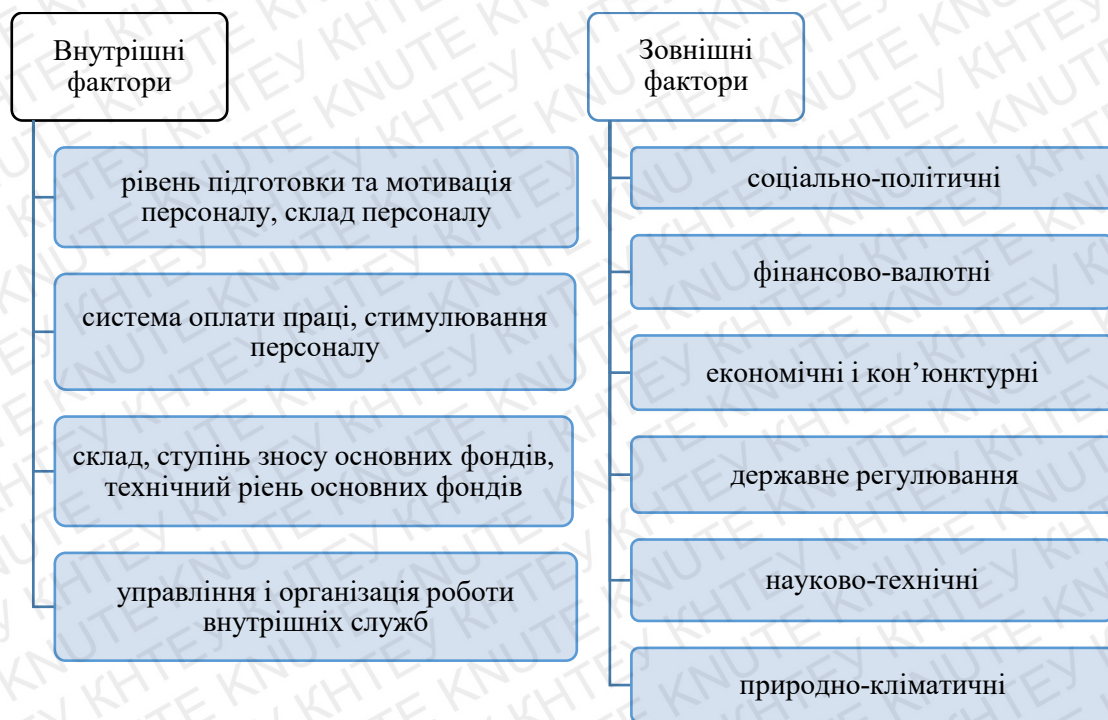

Рис. 2.2. Фактори, які впливають на економічну ефективність ТОВ «Біосфера-Л»

Джерело: складено на основі даних підприємства.

Існують дві групи факторів, що впливають на імпорتنу діяльність ТОВ «Біосфера-Л» та інших підприємств, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю, рис.2.2. Система управління економічною ефективністю підприємства при здійсненні ЗЕД передбачає проведення аналізу діяльності

фірми. Цей аналіз полягає у визначенні та прорахунку показників функціонування підприємства та зіставленні з запланованими показниками. Будь-яке відхилення проаналізованих показників від запланованих викликане дією певних факторів, наведених на рис. 2.2 ринку.

Проаналізувавши показники економічної діяльності ТОВ «Біосфера-Л», можна стверджувати, що підприємству потрібен розвиток і покращення економічного положення. На підставі проведеного аналізу, можна сказати, що до проблем, з якими стикається підприємство ТОВ «Біосфера-Л», можна віднести такі як:

- Наявність застарілої техніки. Недостатня впровадження провідних науково-технічних розробок у діяльність;
- Незадовільна податкова, валютна та митна політика держави.
- Нестабільна політична ситуація в Україні, через високий рівень корупції, недовіру населення до держави;
- Нестабільна ситуація в країні через збільшення хворих на COVID-19;
- Некваліфіковані кадри. Недостатньо уваги приділено мотивації та розвитку персоналу – основної рушійної сили розвитку підприємства.
- Ще одна суттєва проблема, що впливає на ефективність імпорту – неефективність системи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності як даного підприємства, так і країни загалом. Відсутність стратегічного маркетингового підходу в управлінні підприємством, адже часто використовують прийом «короткотермінового пристосування» [11].

А задля того, щоб об'єктивно сприймати ситуації, які виникають в ході прийняття рішень, не можна недооцінювати значущість проблеми [21]. Аналізуючи управлінську діяльність ТОВ «Біосфера-Л», можна зробити висновок, що при прийнятті управлінських рішень виникає певна кількість проблем, які потребують вирішення.

Під час проведення практики, а саме під час збору даних, спостереження та аналізу функціонування підприємства ТОВ «Біосфера-Л» мною було виявлено застосування на підприємстві застарілої системи управління.

Основною причиною виникнення проблем є факт, що підприємство у своїй управлінській діяльності користується застарілою системою управління. Як відомо, застарілість цієї системи управління полягає в тому, що дуже часто управлінські рішення приймаються керівниками без збору даних, його аналізу та прогнозу щодо певної проблеми, а лише на основі їхнього особистого досвіду, тобто суто суб'єктивно [12].

Зворотній зв'язок і контроль за виконанням рішень практично відсутній.

Якщо розглянути систему управління ТОВ «Біосфера-Л» більш детально, можна зрозуміти, що всі рішення, які мають глобальний характер та безпосередньо стосуються підприємства в цілому, приймаються одноосібно генеральним директором, після консультацій з заступником директора або головним бухгалтером. До рішень, що носять глобальний характер змін підприємства, можна віднести:

- зміна устаткування;
- перехід на нові види продукції;
- внесення змін щодо заробітної плати працівників.

Таблиця 2.1

Розподіл повноважень по етапах процесу прийняття управлінських рішень ТОВ «Біосфера-Л»

Етапи прийняття управлінського рішення	Суб'єкти управлінського рішення
Глобальна мета управління	Генеральний директор
Конкретна ситуація	Керівники підрозділів
Проблема	Генеральний директор
Узагальнена проблема	Керівники підрозділів
Розробка рішень	Всі відділи та підрозділи
Реалізація рішень	Генеральний директор

Джерело: складено на основі даних підприємства.

Аналізуючи табл.2.1 можна побачити, що процес прийняття управлінських рішень на підприємстві в більшості залежить від особистого фактору. Іншими словами, найголовніші рішення приймає лише одна людина – це генеральний директор. Таким чином, на ТОВ «Біосфера-Л» склалася централізована система управління. Тобто на підприємстві панує система, в якій керівництво вищої

ланки залишає за собою більшу частину повноважень, необхідних для прийняття найважливіших рішень. Взагалі з наведеної табл.2.1 можна зрозуміти, що в цілому на підприємстві рівень централізації є досить високим, тому що всі найважливіші рішення приймаються найвищими керівниками. Особливо, якщо взяти до уваги такий складний етап як реалізація рішень, там суб'єктом прийняття рішення виступає також генеральний директор. А беручи до уваги, що на даному етапі відбувається контроль за виконанням рішень і зважаючи на зайнятість генерального директора, можна стверджувати, що в процесі виконання рішення можуть бути допущені помилки [13]. Це відбувається через можливу нестачу часу у генерального директора, щоб детально ознайомитися та прослідкувати за реалізацією управлінських рішень. А а будь-які помилки в реалізації рішень дуже сильно впливають на подальшу діяльність підприємства.

2.2.Розробка комплексу заходів щодо підвищення ефективності імпорту ТОВ «Біосфера-Л»

Досвід теоретичних доробок з питань організації ЗТО, а також на основі проведеного аналізу управління зовнішньоторговельними операціями на ТОВ «Біосфера-Л», дозволяють мені зробити певні висновки про недоліки процесу організації зовнішньоекономічної діяльності. Також для удосконалення організації управління ЗТО, існує необхідність впровадження нових для підприємства заходів.

Для виправлення використання підприємством застарілої системи управління в якості шляху до виправлення пропоную розробити на підприємстві систему розподілу завдань, прав, обов'язків та відповідальності між усіма підрозділами та окремими фахівцями ТОВ «Біосфера-Л». Я вважаю, що в нашому випадку доцільним є застосування лінійної карти розподілу обов'язків (матричний метод), який і буде розглянуто нижче [23]. За допомогою матриці рішень кожний з членів команди підприємства може спостерігати, хто і в якій мірі бере участь в підготовці рішення і в роботі по виконанню даного рішення

[4]. Матриця відображає характер і обсяг повноважень, які реалізуються кожним членом команди за спільної участі у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності або діяльності підприємства на національному ринку, коли області повноважень і відповідальностей двох або декількох осіб перетинаються (табл.2.2).

Таблиця 2.2

**Удосконалення матриці прийняття рішень по ЗТО для ТОВ
«Біосфера-Л»**

Функції	Посади та структурні підрозділи						
	Генеральний директор	Заступник директора	Головний бухгалтер	Менеджер ЗЕД	Менеджер по плануванню ЗЕД	Менеджер по ЗЕ рекламі і стимулюванню	Менеджер з продажу
1. Комплексне дослідження зовнішнього ринку		Р, К	У	П, І		П, І	У
2. Контроль проведення зовнішньоекономічної діяльності	Р	П, К	У	П, І	У	У	У
3. Розробка та проведення рекламної кампанії, стимулювання збуту		Р,К		У	У	П,І	У
4. Планування зовнішньоекономічної діяльності	К	Р	У	І	П,І	І	І
5. Організація імпорتنих операцій		Р,К	У	П,І	У		
6. Контроль реалізації імпортованої продукції	Р,К	П,І					
7. Розробка і впровадження нових підходів і методів збільшення ЗТО		Р		У	П,І	П,І	У

Джерело: складено на основі даних підприємства

Будуючи матрицю рішень, у верхній її частині розміщуємо перелік структурних підрозділів або посад, а в лівій частині розміщаємо перелік завдань і необхідних до виконання функцій [26]. Далі на перетині вертикальних і горизонтальних ліній будуть вказані управлінські дії, за допомогою яких реалізуються права і обов'язки.

Для вираження управлінських дій стосовно реалізації прав і виконання співробітниками обов'язків, приймемо наступні умовні позначення, які мають різний ступінь деталізації управлінських дій:

Р - прийняття рішення. На основі підготовленої раніше інформації той, чи інший керівник чи його заступник здійснює акт рішення (твердження, підписання наказу і т.п.).

П - підготовка рішення. Комплексна підготовка рішення з залученням зазначених в матриці посадових осіб.

У - участь у підготовці рішення, що полягає в підготовці окремих питань або необхідної інформації за дорученням підрозділів або посадової особи, відповідальної за підготовку рішення.

І - виконання рішення.

К - контроль за виконанням рішення.

Таким чином підприємство матиме можливість уточнити повноваження кожного члена колективу, при розподілі між ними спільної роботи. Впевнена, що оволодіння даним методом сприятиме більш якісному вирішенню питань розподілу завдань, прав і відповідальності в системі управління ТОВ «Біосфера-Л» [5].

Покращення ефективності імпортової діяльності ТОВ «Біосфера-Л» в умовах кризи я пропоную досягти шляхом:

1. Пошуку більш вигідних постачальників.

Для нарощування ефективності зовнішньоекономічної діяльності, підприємству необхідно дізнатися про всіх можливих постачальників необхідної продукції, та умови співпраці з цими постачальниками [7]. Для цього необхідно проводити регулярні дослідження зовнішнього ринку. Оскільки від надійності постачальників підприємства залежить його ефективність діяльності, необхідно якомога якісніше дослідити інформацію про можливих постачальників з усіх доступних джерел (рис.2.3) [24].

Позитивною тенденцією для підприємства буде довгострокова співпраця з постачальником, адже при довготривалих відносинах з постачальником існує впевненість в його добросовісності та надійності.

Рис.2.3. Основні джерела інформації про потенційних постачальників ТОВ «Біосфера-Л»

Джерело: складено на основі даних підприємства.

Після пошуку постачальників по джерелам з рис.2.3., в результаті формується список потенційних постачальників, і він постійно росте і доповнюється. Тому підприємству необхідно здійснити аналіз потенційних постачальників. Для цього формується список критеріїв, яким повинен відповідати постачальник і товар, який компанія планує купувати.

Критерії, які висуваються найчастіше при відборі нового постачальника, зображені на рис.2.4. Після аналізу всіх можливих постачальників відповідно до критеріїв, представлених на рис.2.4, формується вибірка постачальників, з якими проводиться робота по підписанню договорів.

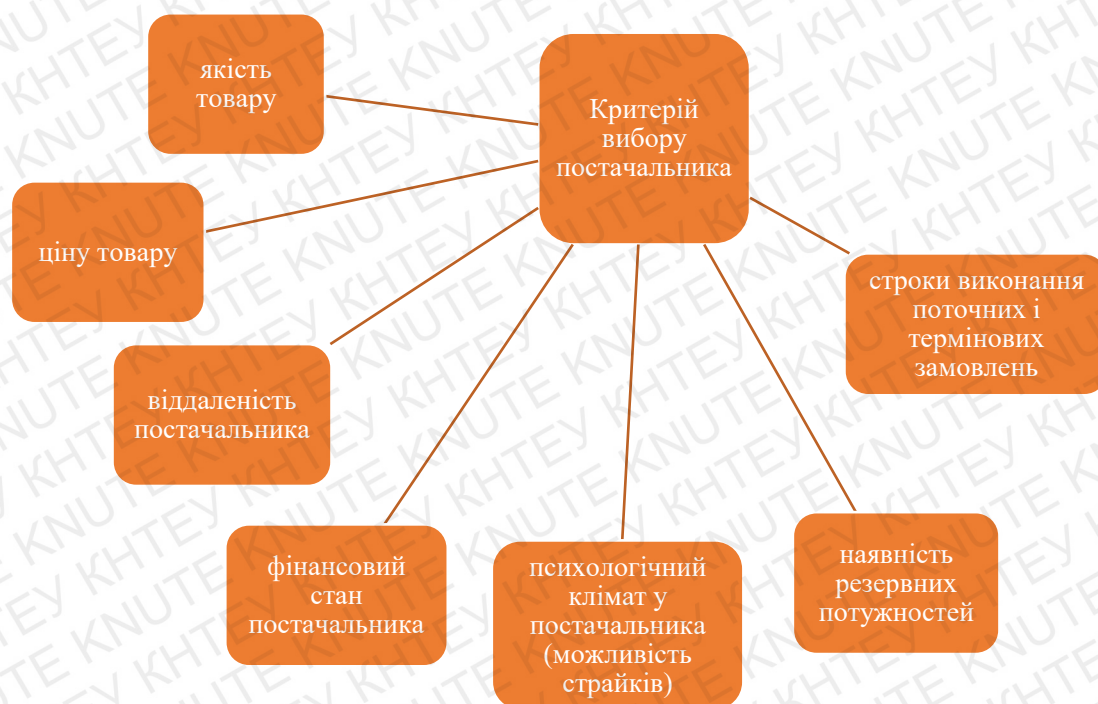

Рис.2.4. Критерії аналізу потенційних постачальників ТОВ «Біосфера-Л»

Джерело: складено на основі даних підприємства.

2. Застосовування засобів страхування валютних ризиків.

Під валютним ризиком розуміємо ризик можливих фінансових втрат, в наслідок яких ефективність імпорتنних операцій буде зменшена, і це не має задовольняти імпортера, в нашому випадку ТОВ «Біосфера-Л». Підприємство може суттєво знизити валютний ризик зовнішньоекономічних угод, використовуючи два методи:

- правильний вибір валюти;
- регулювання валютної позиції по контрактам.

Метод правильного вибору валюти ціни зовнішньоекономічного контракту полягає у встановленні ціни в контракті в такій валюті, зміна курсу якої вигідна для даної організації.

Валютні застереження – це спеціально включені в текст контракту умови, згідно до яких, сума платежу повинна бути переглянута в тій же пропорції, в якій відбудеться зміна курсу валюти платежу по відношенню до валюти застереження. Валютне застереження «рівного ризику» збільшує межі коливань валютних курсів і тим самим період часу, на протязі якого партнери можуть без перегляду умов контракту співпрацювати на взаємовигідній основі.

3. Організації потрібних строків поставки.

Для вдосконалення ефективності імпорتنих операцій, обов'язково потрібно зважати на строки поставки товару [1]. Адже в різних випадках затримка або попередня поставка може призвести до додаткових витрат, тим паче, якщо мова йде про поставку рослин. Затримка поставки може коштувати незадоволеного замовника. А попередня поставка може завдати додаткових витрат, як мінімум, на зберігання товару. Тому необхідна чітка домовленість про дотримання строків поставки.

4. Організація правильного транспортного забезпечення.

Будь-яка імпортна операція не обійдеться без використання транспортного засобу. Вибір правильного транспортного забезпечення повинен базуватися на основі даних про товар, що перевозить підприємство, дальність перевезення, інформації щодо необхідності використання конкретного транспорту. Звичайно це питання залежить і від виду імпоротної продукції, яку будуть доставляти ТОВ «Біосфера-Л». Адже умови поставки будуть напряму залежати від країни-експортера та виду продукції. Підприємству потрібно зважати на той факт, що при перевезенні дорогого товару, краще перестрахуватися і використати більш надійний транспорт, наприклад повітряний, хоча, в порівнянні з іншими, він дорожчий. Відомо, що час також відіграє дуже важливу роль в здійсненні імпорتنих операцій, тому дуже важливо, щоб обраний вид транспорту збалансовував витрати часу і грошей на здійснення транспортування. Тільки в цьому разі він буде прийнятним.

2.3.Прогнозування фінансових результатів ТОВ «Біосфера-Л» в наслідок реалізації запропонованих заходів

Звичайно, можна сказати, що імпортна діяльність на підприємстві вимагає підвищення її рівня ефективності, дане покращення вимагає розробки детальної довготривалої стратегії розвитку підприємства, з урахуванням всіх можливих факторів впливу, як в тактичному так і в стратегічному плані [27].

Для зменшення додаткових витрат, пов'язаних з імпортними операціями і впровадження на підприємстві розроблених рекомендацій, а саме організувати потрібні строки поставки та організувати правильне транспортне забезпечення.

Розглянемо ефект, який отримує підприємство ТОВ «Біосфера-Л», при впровадженні у своїй діяльності системи доставки "точно-вчасно" в закупівельній логістиці. Оскільки вона заснована на однойменній логістичній концепції, система доставки "точно-вчасно" реалізує основну її ідею - доставка товарів, комплектуючих та матеріалів потрібної якості, в потрібній кількості, в потрібний час, в потрібне місце із найменшими затратами.

ТОВ «Біосфера-Л» значно підвищить рівень продукції, оскільки її будуть доставляти у необхідний час, одразу в необхідне, для її функції, місце, та в додаток до всього, доставка здійснюватиметься в потрібній кількості. Адже попит на будь-якому етапі ланцюга доставки визначається попитом, який виникає в кінці ланцюга. Поки немає попиту в кінці ланцюга, продукція не виробляється і не накопичується, не замовляються і не накопичуються комплектуючі.

Підприємство отримує можливість значно швидше отримувати необхідний товар, адже шлях товарів від постачальника до споживача в умовах системи доставки ЛТ є значно коротшим. Як бонус, завдяки використанню цього способу доставки, підприємство зможе покращити відносини з постачальником. Тому що такого роду партнерство повинно носити характер довготривалих господарських зв'язків і будуватися на довгострокових контрактах.

Ефекти, яких досягне ТОВ «Біосфера-Л», при використанні системи постачання ЛТ полягають в наступному:

- виключається ряд операцій з технологічного ланцюга системи постачання;
- скорочуються поточні запаси, оскільки предмети праці надходять або на виробничу ділянку або в торговельний зал;
- скорочуються страхові запаси, оскільки збільшується надійність поставок;

- скорочуються запаси в дорозі, оскільки скорочується час доставки;
- покращується якість продукції;
- збільшується надійність поставок, оскільки використовується спільна зацікавленість у функціонуванні системи ЛІТ.

Таким чином ми можемо вдосконалити логістичні питання підприємства. Далі розрахуємо показники рентабельності, адже вони також свідчать про відносну прибутковість імпоротної діяльності.

Для більш детального аналізу показників діяльності ТОВ «Біосфера-Л», розробимо прогноз можливих значень у наступних періодах діяльності [19].

Отже, ми використаємо один з основних методів прогнозування, а саме метод «ковзаючої середньої» [10,20]. Відповідно до даного методу, для розрахунку прогнозних показників скористаємося формулою 2.1:

$$Y_{t+1} = m_{t-1} + \frac{1}{n} * (y_t - y_{t-1}), \text{ де} \quad (2.1)$$

$t + 1$ - прогнозний період;

t - період, що передуює прогнозованому (рік, місяць тощо);

Y_{t+1} - показник, що прогнозується;

m_{t-1} - ковзаюча середня за два періоди до прогнозу;

n - число рівней згладжування;

Y_t - фактичне значення;

Y_{t-1} - фактичне значення за два періоди до прогнозу.

Для прогнозування за, обраним нами, методом нам потрібно розрахувати середню відносну похибку [9]. Розраховуємо її за формулою 2.2:

$$\varepsilon = \frac{1}{n} * \sum_{i=1}^n \left| \frac{y_{\phi} - y_p}{y_{\phi}} \right| * 100, \text{ де} \quad (2.2)$$

n – загальна кількість досліджуваних періодів (років);

Y_{ϕ} – фактичне значення;

Y_p – фактичне значення за два періоди до прогнозу.

**Прогнозування чистого доходу від реалізації імпортованої продукції ТОВ «Біосфера-Л»
у 2020-2022рр. (на основі методу «ковзаючої середньої»)**

№ з/п	Рік	Чистий дохід від реалізації імпортованої продукції	"Ковзаюча" середня (m)	Середня відносна похибка
1	2014	60 681		
2	2015	64 235	68691,00	6,8
3	2016	81 157	71418,33	9,89
4	2017	68 863	72844,67	3,97
5	2018	68 514	68875,00	3,16
6	2019	69 248	69586,00	0,68
Прогноз на:				
7	2020	74788	77089,46	0,54
8	2021	87233	87922,80	0,37
9	2022	101748		
Середня відносна похибка				3,63

Джерело: розраховано за даними підприємства

Розрахуємо прогнозні дані собівартості реалізованої продукції у табл.2.4

Таблиця 2.4

**Прогнозування показника «собівартість імпортової продукції ТОВ «Біосфера-Л» на
2020-2022 рр.**

Рік	Собівартість імпорту (y)	"Ковзаюча" середня (m)	Середня відносна похибка
2014	36 267		
2015	41 753	44131,65	4,62
2016	54 375	48110,68	16,11
2017	48 204	50408,08	23,67
2018	48 645	49133,36	0,13
2019	50 551	50056,00	-1,54
Прогноз на:			
2020	53078,59	54049,59	3,66
2021	58519,15	58705,03	0,02
2022	64517,36		
Середня відносна похибка			6,67

Джерело: розраховано автором за даними підприємства

Аналізуючи отримані результати, бачимо, що середня відносна похибка становить 3,63 в прогнозуванні чистого доходу та 6,67 в прогнозуванні собівартості реалізованої продукції. Згідно нормативних значень середньої відносної похибки отримані прогнозні дані за методом «ковзаючої середньої» можна вважати достовірними.

Отже, спираючись на розрахунки, можна зробити висновки, що в плановому періоді імпортна діяльність ТОВ «Біосфера-Л» буде проводитися досить ефективно, оскільки з прогнозу видно, що розмір чистого доходу від реалізації імпоротної продукції має збільшуватися з період 2020-2022 рр.

З табл.2.4 видно, що станом на кінець 2021 року чистий дохід від реалізації імпортованої продукції ТОВ «Біосфера-Л» за планом має досягнути показника – 101 748,03 тис. грн. та 101 748 тис. грн у 2022 році.

Втім, при застосуванні підприємством запропонованих в роботі шляхів поживлення зовнішньоекономічної діяльності, ефект від імпорту з кожним роком планового періоду буде збільшуватися більшими темпами.

По проведеним розрахункам показників собівартості імпоротної продукції підприємства в плановому періоді, можна дійти висновку, що собівартість імпоротної продукції у плановому періоді збільшиться до 58 519,15 грн у 2021 році та до 64 517,36 тис. грн у 2022 році.

Оскільки проведений всебічний і глибокий аналіз виробничої діяльності підприємства дозволив виявити визначені резерви підвищення ефективності його діяльності, як за рахунок поліпшення окремих виробничих показників, так і за рахунок оптимізації виробництва. А максимальне підвищення ефективності, використовуючи доступні резерви – немаловажливо в сучасних умовах діяльності підприємства. Тож розрахуємо показники для визначення ефективності діяльності підприємства ТОВ «Біосфера-Л» за умови впровадження рекомендацій для росту ефективності реалізації імпоротної програми підприємства, викладених в параграфах 2.1 та 2.2 другого розділу. Розрахунки оформлено в табл.2.5

Резерви росту ефективності реалізації імпоротної програми ТОВ «Біосфера-Л» у 2020-2022 рр.

№ з/п	Показники	Роки						
		2019	2020		2021		2022	
			прогноз	прогноз за умови впровадження рекомендацій	прогноз	прогноз за умови впровадження рекомендацій	прогноз	прогноз за умови впровадження рекомендацій
1	Чистий дохід:							
1.1.	Від реалізації продукції, тис. грн.	182229	196873,38	220498,19	214693,62	244750,73	234926,88	272515,2
1.2.	Від реалізації імпоротної продукції на внутрішньому ринку, тис грн	69248,00	74787,84	80770,8672	87232,537	94211,1395	101748,0307	109887,9
2	Собівартість реалізованої імпоротної продукції, тис. грн.	50551,04	53078,59	55732,52	58519,15	61445,11	64517,36	67743,23
3	Ефект від здійснення імпоротної діяльності:							
3.1.	Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн.	18696,96	21709,25	25038,35	28713,39	32766,03	37230,67	42144,64
3.2.	Чистий фінансовий результат, тис. грн.	15331,51	17801,58	20531,44	23544,98	26868,15	30529,15	34558,61
4	Ефективність імпоротної діяльності:							
4.1.	Коефіцієнт ефективності імпоротної операції	1,37	1,41	1,45	1,49	1,53	1,58	1,62
4.2.	Рентабельність доходу, %	22,14	23,80	25,42	26,99	28,52	30,00	31,45

Джерело: розраховано за даними підприємства

Оцінюючи розраховані дані табл.2.5 ми бачимо значні покращення прогнозних показників ефективності діяльності за умови впровадження підприємством ТОВ «Біосфера-Л» наданих в роботі рекомендацій. Так розмір чистого фінансового результату у 2021 році за дійсним планом підприємства має становити 23 544,98 тис. грн, а за умови впровадження наданих рекомендацій обсяг чистого прибутку може становити 32 766,03 тис. грн. Тоді рентабельність доходу відповідно може становити 26,99% або 28,52%, Завдяки впровадженню у функціонуванні наданих рекомендацій, різниця між плановим та можливим показником рентабельності доходу становитиме 1,53%. У 2022 році плановий обсяг чистого фінансового результату становить 30 529,15 тис. грн, в той час як можливий обсяг становить 34 558,61 тис. грн.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Вдосконалення і оптимізація зовнішньоекономічної діяльності підприємства – складний процес. Він вимагає своєчасних, достовірних розрахунків ефективності. Існують дві групи факторів, що впливають на імпорту діяльність ТОВ «Біосфера-Л»: внутрішні і зовнішні фактори. До внутрішніх відносять: мотивацію персоналу, рівень його підготовки, організацію роботи внутрішніх служб підприємства, систему стимулювання персоналу та склад і технічний рівень основних фондів [6]. Зовнішніми факторами є: соціально-політичні чинники, державне регулювання, науково-технічні, фінансово-валютні та природно-кліматичні чинники.

Після проведенного аналізу та спостережень за діяльністю підприємства, можна сказати, що основними проблемами, з якими зтикається підприємство є:

- Застаріла модель управління;
- Наявність на підприємстві застарілої техніки, необхідної для якісного здійснення своєї діяльності;
- Некваліфіковані кадри;
- Неефективна система прийняття рішень та контроль за їх дотриманням;
- Неефективні способи та терміни поставки.

Для ТОВ "Біосфера-Л" був розроблений комплекс заходів для пожевлення ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Серед яких можна відмітити:

- Розробка можливої матриці рішень для можливості чітко розділяти обов'язки між підрозділами підприємства та окремими працівниками;
- Пошук нових постачальників, щоб перш за все знизити собівартість продукції, що імпортується. Запропоновані джерела пошуку нових постачальників та критерії їх відбору для ТОВ "Біосфера-Л";
- Запропоноване рішення щодо перегляду організації поставок та організації правильного транспортного забезпечення. А саме впровадження системи доставки "точно-вчасно" та перелік ефектів, яких досягне підприємство.

Якщо підприємство скористається наданими рекомендаціями, різниця між плановим та можливим показником рентабельності доходу становитиме 1,53%. Тобто розмір чистого прибутку у 2021 році за дійсним планом підприємства має становити 23 544,98 тис. грн, а за умови впровадження наданих рекомендацій обсяг чистого прибутку може становити 32 766,03 тис. грн.

Було розраховано показники діяльності підприємства в плановому періоді, за умови впровадження рекомендацій, наданих у параграфі 2.2., при застосуванні підприємством запропонованих в роботі шляхів пожевлення зовнішньоекономічної діяльності, ефект від імпорту з кожним роком планового періоду буде збільшуватися більшими темпами.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

По діяльності підприємства ТОВ «Біосфера-Л» було проведено аналіз з наступними цілями:

- оцінити рівень ефективності імпорتنих операцій;
- виявити фактори, що впливають на ефективність імпорتنих операцій та проаналізувати рівень їх впливу;
- спрогнозувати подальший розвиток імпорتنих операцій.

Основні напрями аналізу, проведеного в даній роботі, щодо структури імпорتنих операцій, включали в себе аналіз структури та динаміки імпорتنих операцій, аналіз витрат на організацію імпорتنих операцій, факторний аналіз імпорتنих операцій, оцінка впливу імпортової діяльності на показники діяльності підприємства [29].

ТОВ «Біосфера-Л» було засновано в 2005 році. Воно стало злиттям фірм ПП "Довгопол", під керівництвом Довгопола Сергія, ландшафтного дизайнера з п'ятнадцятирічним досвідом, і ПП "Полив", керівник - Ромащенко Дмитро, більше 12 років успішно працює на ринку поливальних систем. Таким чином, створена компанія увібрала в себе як найкращі інженерні напрацювання пристрою поливально-зрошувальних систем, так і успішний досвід конструювання ландшафтів та благоустрою. Підприємство дійсноє комплекс робіт у сфері ландшафтного дизайну, основними напрямами діяльності є вертикальне планування, завезення родючого ґрунту, роботи по влаштуванню ландшафту і укріплення схилів і укосів доріг, ярів, роботи з влаштування доріжок і доріг, тротуарів, майданчиків, різноманітних декоративних водойм та малих архітектурних форм, проектування і монтаж поливальних систем, ручного та автоматичного керування, систем водонакопичення і дренажу.

По рентабельності продукції ТОВ «Біосфера-Л» краще всього прослідковується тенденція зростання підприємства. В нашому випадку ми можемо спостерігати нестабільну ситуацію з доходом на підприємстві. Так у 2016 році показник виріс на 21,68%, порівняно з попереднім роком. А вже на

кінець 2017 року показник становив 0,00%, тобто впав на 21,92%. За останній 2019 рік показник становить 0,31%, що є дуже маленьким показником. Як ми бачимо з проведених розрахунків, коефіцієнт загального покриття у 2017 році становив 4.5, у 2018 році – 4.4, а у 2019 році – 3.2. Оскільки при значно високому коефіцієнті ліквідності (3,4) виникають сумніви, щодо ефективності використання оборотних активів підприємства, його пониження у 2019 році на 1.1 свідчить про вдосконалення зі сторони підприємства щодо використання його оборотних активів. Коефіцієнт платоспроможності дає нам змогу проаналізувати фінансову стійкість підприємства, його можливість існувати за рахунок власних коштів. Завдяки аналізу ми бачимо, що починаючи з 2017 року цей показник зменшується, тому підприємству слід звернути на це увагу. В період з 2015 по 2017 рік коефіцієнт зносу сновних засобів зростав, і з 2017 по 2019 рік включно, тримає один показник – 0,40. Оскільки основні засоби вважаються зношеними, якщо значення даного коефіцієнта більше 50%, можна дійти висновку, що на основні засоби підприємства ТОВ «Біосфера-Л» знаходяться в придатному стані. Значення коефіцієнту придатності має позитивну тенденцію, а отже можна ще раз підтвердити, що основні засоби підприємства знаходяться в хорошому стані, адже чим більшим є значення цього коефіцієнту, тим новішими вважаються основні засоби.

ТОВ «Біосфера-Л» пропонує купити ексклюзивний посадковий матеріал високої якості. Рослини найчастіше поставляються від партнерів з Німеччини та Польщі, а також з Нідерландів, Молдови та Італії. Підприємство володіє багатьма ексклюзивними рослинами, які дуже складно знайти та придбати в Україні. Тому дає можливість придбати декоративні дерева, декоративні чагарники за найкращими цінами. У разі, якщо замовник не знайшов потрібної йому рослини в каталозі підприємства «Біосфера-Л», він може скористатися їх послугою - імпорт ексклюзивних рослин. «Біосфера-Л» має налагоджені зв'язки з державними та приватними розплідниками України, Німеччини, Нідерландів, Італії, а особливо з провідними виробниками наближеної до нашого клімату Польщі. Привезе на замовлення рослини з найкращих розсадників Європи. На

постійній основі здійснює повний комплекс послуг з імпорту та розмитнення деревних декоративних та плодових, багаторічних трав'янистих, а також екзотичних рослин для зимових садів та оранжерей. дохід від імпоротної діяльності підприємства становить більше третини від його чистого доходу. Так у 2019 році частка від зовнішньоекономічної діяльності становить 38% від загальної суми чистого доходу. Починаючи з 2017 року сума чистого доходу від проведення імпоротної діяльності майже не змінювалась.

Процес вдосконалення і оптимізація зовнішньоекономічної діяльності підприємства є дуже складним. Він вимагає своєчасних, достовірних розрахунків ефективності. Існують дві групи факторів, що впливають на імпортну діяльність ТОВ «Біосфера-Л»: внутрішні і зовнішні фактори (рис.2.2). До внутрішніх відносять: мотивацію персоналу, рівень його підготовки, організацію роботи внутрішніх служб підприємства, систему стимулювання персоналу та склад і технічний рівень основних фондів. Зовнішніми факторами є: соціально-політичні чинники, державне регулювання, науково-технічні, фінансово-валютні та природно-кліматичні чинники.

Основні проблеми, з якими зтикається ТОВ «Біосфера-Л» є:

- Застаріла модель управління;
- Наявність на підприємстві застарілої техніки, необхідної для якісного здійснення своєї діяльності;
- Некваліфіковані кадри;
- Неефективна система прийняття рішень та контроль за їх дотриманням;
- Неефективні способи та терміни поставки.

Отож параграфі 2.2 для ТОВ "Біосфера-Л" був розроблений комплекс заходів для пожевлення ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Серед яких можна відмітити декілька. Це розробка можливої матриці рішень для можливості чітко розділяти обов'язки між підрозділами підприємства та окремими працівниками. Також пошук нових постачальників, щоб перш за все знизити собівартість продукції, що імпортується. Запропоновані джерела пошуку нових постачальників та критерії їх відбору для ТОВ "Біосфера-Л". Були

запропоновані рішення щодо перегляду організації поставок та організації правильного транспортного забезпечення. А саме впровадження системи доставки "точно-вчасно" та перелік ефектів, яких досягне підприємство.

За умови впровадження підприємством наданих рекомендацій, різниця між плановим та можливим показником рентабельності доходу становитиме 1,53%. Тобто розмір чистого прибутку у 2021 році за дійсним планом підприємства має становити 23 544,98 тис. грн, а за умови впровадження наданих рекомендацій обсяг чистого прибутку може становити 32 766,03 тис. грн.

В параграфі 2.3 було розраховано показники діяльності підприємства в плановому періоді, за умови впровадження рекомендацій, наданих у параграфі 2.2., при застосуванні підприємством запропонованих в роботі шляхів поживлення зовнішньоекономічної діяльності, ефект від імпорту з кожним роком планового періоду буде збільшуватися більшими темпами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз ефективності діяльності підприємства [Електронний ресурс] // ДНУЗТ. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/5416357/page:6/>.
2. Аналітичні показники динаміки [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://buklib.net/books/27772/>.
3. Батченко Л.В. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика сучасного менеджменту / Батченко Л. В., Дроздова Г. М., Дятлова В. В. — Донецьк: Норд-Прес, 2014. — 244 с.
4. Волобуєв М. О. Обґрунтування технології прийняття управлінських рішень / М. О. Волобуєв // Управління розвитком. – 2013. – № 1(141). – С. 72–73.
5. Воржакова Ю. Мотивація персоналу в industry 4.0 / Ю.Воржакова. // I Міжнародна науково-практична конференція «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи». – 2020. – №1. – С. 30-31.
6. Дергачова Г. М. «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи» / Г. М. Дергачова. // I Міжнародна науково-практична конференція. – 2020. – №1. – С. 114–115.
7. Дудар Т. Г. Особливості вибору постачальника / Т. Г. Дудар, Р. В. Волошин // Основи логістики / Т. Г. Дудар, Р. В. Волошин. – Київ, 2013.
8. Єжов В. М. Рослинництво декоративних культур в Україні: фактори розвитку та ризику / В. М. Єжов. // Вісник аграрної науки. – 2019. – №11. – С. 42–47.
9. Класифікація помилок вимірювань [Електронний ресурс] // Дистанційна підтримка освіти школярів. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://disted.edu.vn.ua/courses/learn/2604>.
10. Куриляк Т. Т. Метод ковзного середнього / Куриляк Т. Т.. // wiki ТНТУ. – 2015. – С. 1–3.
11. Лагодієнко В.В. Підвищення ефективності здійснення зовнішньоекономічної діяльності за допомогою впровадження концепції

маркетингу / Лагодієнко В.В.. // Науково-виробничий журнал "Бізнес-навігатор". – 2014. – №33. – С. 237–243.

12. Ланько М. В. Прийняття управлінських рішень на підприємстві / М. В. Ланько // Управління розвитком. – 2013. – № 2(142). – С. 16–17.

13. Малюкіна А. Управління підприємством / А. О. Малюкіна. // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2014. – №4. – С. 123–128.

14. Мельник О.Г. Індикатори оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства / Мельник О.Г., Логвиненко Ю.Л.. // Lviv Polytechnic National University. – 2017. – С. 1–7.

15. Методи вивчення взаємозв'язків явищ [Електронний ресурс] // Українська академія банківської справи Національного банку України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/5391321/>

16. Міжнародна торгівля послугами [Електронний ресурс] // Хмельницький університет управління і права. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/5483864/page:2/>.

17. Офіційний сайт ТОВ "Біосфера-Л" [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <http://biosphere.com.ua/>.

18. Оцінка фінансового стану підприємства та її значення [Електронний ресурс] // UA Economic. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.uaeconomic.com/ulens-1382-1.html>.

19. Писклакова О. О. «Математичні методи прогнозування» / О. О. Писклакова // «Прогнозування та оцінка ризиків на хімічно небезпечному виробництві» / О. О. Писклакова. – Харків, 2015. – (Національний університет цивільного захисту України). – С. 13–17.

20. Планування експерименту за методом ковзного середнього [Електронний ресурс] // Тернопільський національний технічний університет. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.slideshare.net/taltek/004-6704984>.

21. Пономаренко В. С. Методи системи підтримки прийняття рішень в управлінні еколого-економічними процесами підприємства: навч. посібник / В.

- С. Пономаренко, Л. А. Гаврилова, О. М. Беседовський. – Х. : ХНЕУ, 2012. – 271 с.
22. Ринок квітів та декоративних рослин в Україні – Київ: KLEFFMANN, 2019. – 25 с. – (Клеффманн Групп Юкрейн).
23. Розподіл завдань, прав і відповідальності в системі управління маркетингом [Електронний ресурс] // Маркетинг для професіоналів. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://stud.com.ua/62982/marketing/rozpodil_zavdan_prav_vidpovidalnosti_sistemi_upravlinnya_marketingom.
24. Сергеев В.І. < Попер ЗМІСТ Наст > Алгоритм і основні методи вибору постачальника / Сергеев В.І. // Логістика постачання / Сергеев В.І.. – Київ, 2015. – С. 96–108.
25. Статистичне вивчення динаміки соціально-економічних явищ і процесів [Електронний ресурс] // Бізнес і статистика. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://dl.sumdu.edu.ua/drafts/2762/563749/index.html?1478765188>.
26. Управлінські рішення [Електронний ресурс] // Бібліотека економіста. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://library.if.ua/book/36/2434.html>.
27. Федорець Л.М. Вектори стратегічного розвитку зовнішньо-економічної діяльності АПК регіону / Федорець Л.М. // Економіка АПК.- 2014. - №7. – с.69-72
28. Чорна М. В. Проектний аналіз / Чорна М. В.. – Харків: Консум, 2017. – 228 с.
29. Шереметинська О.В. Оцінка ефективності імпорتنих операцій підприємств / Шереметинська О.В.. // Економіка та управління підприємствами. – 2017. – №24. – С. 97–100.

ДОДАТКИ

Додаток А

Актив	Код рядка	2015	2016	2017	2018	2019
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи:	1000	0	0	0	0	0
первісна вартість	1001	0	0	0	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0	0	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	528	1818	7721	7368	6441
Основні засоби:	1010	63581	48900	42663	46237	49810
первісна вартість	1011	85356	75518	71471	76476	82436
знос	1012	21775	26618	28808	30239	32626
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0	0	0
знос	1017	0	0	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030					
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		4919	4919	4919	4919	1929
інші фінансові інвестиції	1035	318	318	318	318	318
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0	0	0
Усього за розділом I	1095	69346	55955	55621	58842	58498
II. Оборотні активи						
Запаси	1100	11915	12984	8883	8701	10538
Виробничі запаси	1101	3002	2345	2143	1317	1369
Незавершене виробництво	1102	0	0	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0	0	0
Товари	1104	8913	10639	6740	7384	9169
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	25419	29310	32775	32538	33686
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130					
за виданими авансами		2470	3000	3398	3205	3105
з бюджетом	1135	271	694	477	650	879
у тому числі з податку на прибуток	1136	199	473	229	229	229
з нарахованих доходів	1140	0	0	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	14234	20464	24115	31098	32587
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	0	0	51	51	0
Готівка	1166	22	28	30	22	0
Рахунки в банках	1167	270	382	21	29	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	2178	2797	3982	4172
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0	0	0
у тому числі в:	1181					
резервах довгострокових зобов'язань		0	0	0	0	0

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0	0	0

Продовження додатку А

інших страхових резервах	1184	0	0	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	74	74	0	0	0
Усього за розділом II	1195	54675	69114	72496	80225	85369
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0	0	0
Баланс	1300	124021	125069	128117	139067	143867
Пасив		0	0	0	0	0
I. Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	605	605	605	605	605
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0	0	0
Додатковий капітал	1410		6341	5867	5990	5338
Емісійний дохід	1411	0	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	38866	18455	9779	13488	14061
Неоплачений капітал	1425	()	()	0	0	()
Вилучений капітал	1430	()	()	0	0	()
Інші резерви	1435	0	0	0	0	0
Усього за розділом I	1495	39471	25401	16251	20083	20004
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення		0	0	0	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	38017	53800	61426	62814	55880
Інші довгострокові зобов'язання	1515	15922	25405	34332	37865	41968
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0	0	0
Цільове фінансування	1525			0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0	0	0
Усього за розділом II	1595	53939	79205	95758	100679	97848
III. Поточні зобов'язання і забезпечення						
Короткострокові кредити банків	1600	2000	0	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0	0	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями	0	0	0	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	11557	14557	9638	13963	15899
за розрахунками з бюджетом	1620	183	844	1166	47	384
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	125	109	60	20	154
за розрахунками з оплати праці	1630	354	321	188	266	704
за одержаними авансами	1635	16367	4594	4806	3208	8873

за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0	0	0
------------------------------	------	---	---	---	---	---

Продовження додатку А

із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	250	801	1
за страховою діяльністю	1650	0	0	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	25	38	0	0	0
Усього за розділом III	1695	30611	20463	16108	18305	26015
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0	0	0
Баланс	1900	124021	125069	128117	139067	143867

Показник	2015	2016	2017	2018	2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	169037	202 891	176 574	171 284	182 229
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	143 681	172 457	150 088	145 591	154 895
Валовий:	25 356	30 434	26 486	25 693	27 334
прибуток					
збиток	-	-	-	-	-
Інші операційні доходи	34	1 167	692	365	288
Адміністративні витрати	-	-	- 9 478	-	-
	9 242	9 236		9 751	10 998
Витрати на збут	-	-	-27 708	-	-
	25 997	26 904		29 124	35 182
Інші операційні витрати	-	-	-1 434	-	-
	1 304	2 318		1 486	2 014
Фінансовий результат від операційної діяльності:	10 745	23 734	33 405	24 450	16 855
прибуток					
збиток	-	-	-	-	-
Дохід від участі в капіталі	-	-	-	-	250
Інші фінансові доходи	-	-	137	-	-
Інші доходи	189	-	34	5 433	2 339
Фінансові витрати	-	-	-	-	-
	11 055	11 309	12 169	10 652	12 137
Втрати від участі в капіталі	-	-	-	-	-
Інші витрати	-	-	-	-	-
	41	87	30 083	15 522	6 734
Фінансовий результат до оподаткування:	783	44 477	-	3 709	573
прибуток					
збиток	-	-	-	-	-
			8 676		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-	-	-	-	-
	367				
Чистий фінансовий результат:					
прибуток	416	44 477	-	3 709	573
збиток	-	-	-8 676	-	-